

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her:
<https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>
Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

OPTEGNELSER
OM
FAMILIEN JESSEN

TILIGEMED
EN STAMTAVLE
FOR
FAMILIEN SCHWENSEN
AF
THOMAS JESSEN

KØBENHAVN

TRYKT HOS NIELSEN & LYDICHE (AXEL SIMMELKJÆR)

1909

INDHOLD.

	Side
Forord	5
A. De fire ældre Led	7
I. Thomas Jessen	7
II. Nicolai Jessen	10
III. Thomas Jessen	15
IIII. Hans Hinrich Jessen	24
B. Thomas Jessens og Magdalene Charl. Jessens Efterkommere	36
C. Thomas Jessens og Magdalene Charl. Jessens Forfædre	42
D. Oplysninger til Stamtavle C	44
E. Christian Schwensens, Lucie Schwensens og Sophie Fried. Louise Schwensens Efterkommere	49
F. Christian Schwensens og Sophie Fried. Louise Schwensens Forfædre	63
G. Oplysninger til Stamtavle F	64

BENYTTEDTE TEGN OG AFKORTELSER.

f. ∅: født, — † ∅: død, — ~ ∅: gift med, — B ∅: Barn eller
Børn.

FORORD.

D^A Kirkebøgerne paa Als ikke er ført nøjagtigt i den ældre Tid, og da der ofte mangler Optegnelser for en Række af Aar, har det ikke været muligt med Sikkerhed at paavise den ældre Thomas Jessens Forfædre.

Maibølgaard har nu i 94 Aar været drevet af fire Generationer af Familien Jessen, og jeg har derfor medtaget temmelig mange Enkeltheder om min Faders og Bedstefaders Virksomhed paa Gaarden, da jeg antager, at det — idetmindste for den nærmeste Slægt — vil være af Interesse at see, under hvilke Forhold de forskjellige Slægtled af Familien har levet paa samme Gaard.

De Egenskaber, som prægede mine Forældres og Bedsteforældres Tid, var nærmest Flid, Nøisomhed og Hæderlighed. Maatte deres Efterkommere i de kommende Slægtled søge at efterligne deres gode Egenskaber.

Gjentofte, i November 1909.

Thomas Jessen.

Erik Pontoppidan, som fra 1726 til 1734 var Præst i Hagenbjerg, derefter Slotspræst i Kjøbenhavn, Biskop i Bergens Stift og tilsidst Prokantsler ved Kjøbenhavns Universitet, siger i sin Levnetsbeskrivelse Følgende om Als:

Det ganske Æiland Als er at regne blandt de saakaldte Insulas fortunatas (lykkelige Øer), baade hvad Skjønhed og Frugtbarhed angaaer.

A.
DE FIRE ÆLDRE LED.

I.

THOMAS JESSEN OG CATHARINA MARGRETHE.

THOMAS JESSEN er den første af Slægten Jessen, om hvis Historie der vides Noget. Han er ifølge Kirkebogen død i Sønderborg 14de November 1755 i en Alder af 56 Aar og er altsaa født 1699, men der haves ingen Oplysning om, hvor han er født.

Thomas Jessen var to Gange gift, første Gang 1736 ifølge Ketting Kirkebog*) med Anna Marie Møllers, f. 1709, med hvem han havde to Børn:

1. Thomas Jessen, f. 1737, rimeligvis død tidlig,
2. Anna Sophie Jessen, f. 1738, ~ Skibscapitain Clausen i Sønderborg. Ingen Børn.

Hans anden Hustru var CATHARINA MARGRETHE, † 6te September 1755 ifølge Sønderborg Kirkebog i en Alder af 33 Aar. Hun er altsaa født 1722, men hendes Fødested kjendes ligesaa lidt som hendes Mands.

I andet Ægteskab fødtes to Børn:

*) Meddelt af Pastor Chr. Knudsen

1. Nicolai Jessen, f. 1749, † 1826, se under II.
2. Catharina Jessen, ~ Møller Ingwersen, Eier af Ostermühle i Hattstedt ved Husum. En Sønneson af dem, Fritz Ingwersen, blev Capitain i den danske Armee.

De første Oplysninger om Thomas Jessen findes i Ketting Kirkebog, hvor han er indført som Møller paa Blæsborg Mølle fra 1736 til 1740. Fra Blæsborg Mølle kom han til Sønderborg, hvor han 1ste Maj 1741 overtog de to ved den gamle alsiske Landevei liggende Veirmøller i Arveforpagtning af den danske Regjering. Ved Arveforpagtningskontrakten, hvoraf en Gjenpart haves, overtog han og efter ham hans ægtefødte Livsarvinger de to Møller imod en aarlig Afgift af 437 Courantdaler (Kr. 1485). Denne Sum var imidlertid blot Betaling for Maleretten efter Mølletvangen, hvorimod Bygningerne forud vare taxerede og betalte af Thomas Jessen ved Tiltrædelsen. Hans Sønneson, Thomas Jessen, har meddeelt, at han ombyggede begge Møller, medens han havde dem. Møllen Syd for Landeveien var en Maltmølle, den Nord for samme til Rug og andet Korn. Mølletvangen blev strængt overholdt, og da det efter Skik og Brug var tilladt at tolde med $\frac{1}{16}$ — efter Loven dog kun med $\frac{1}{20}$ —, var Møllerne en værdifuld Eiendom.

I Aaret 1755 bortrev en ondartet Koppeepidemie i kort Tid 38 Personer i Sønderborg. Catharina Margrethe og muligvis ogsaa Thomas Jessen døde af denne Sygdom.

Da Nicolai Jessen kun var 6 Aar gammel, da begge hans Forældre døde, har han ikke kunnet huske Noget om dem. De faa Oplysninger, der haves, stamme der-

for ikke fra personlig Overlevering, men fra Kirkebøger og juridiske Dokumenter. Da Thomas Jessen og hans Hustru altsaa døde uden at efterlade Arvinger, der var gamle nok til at overtage Møllerne, saa solgtes disse, og Børnene kom ud blandt Fremmede.

II.

NICOLAI JESSEN OG AGNES HEDWIG, FØDT WITZKE.

AGNES HEDWIG er født i Sønderborg den 22de Januar 1759 og var en Datter af Kjøbmand Hans Hinrich Witzke og Hustru Dorothea.

NICOLAI JESSEN er født i Sønderborg 2den September 1749. Efter sine Forældres Død kom han i Huset hos sin senere Svigerfader, Kjøbmand Hans Hinrich Witzke, og blev opdraget sammen med dennes Børn.

Som ungt Menneske lærte han Handelen og reiste senere, som det var Skik og Brug dengang, selv med Skibsladningerne, især til Norge. Der gik nemlig dengang hvert Foraar en lille Flaade af Smaaskibe med Brændevin, Sæd, Gryn og andre Victualier fra Flensborg og Sønderborg til Norge. Kjøbmændene eller deres Befuldmægtigede fulgte selv med, solgte Ladningerne og toge imod Betalingen.

I 1775 eller 76 købte han en Mølle i Sønderborg og blev Møller. Møllen, hvoraf der haves et Billede, laa omtrent, hvor Gartner Levoni nu boer. Denne Mølle var en saakaldet Speculationsmølle, der malede Gryn og Grubber til Export, som omtalt foran. Efterat han havde købt Møllen, friede han til sin Plejesøster Agnes

Hedwig Witzke, og de havde Bryllup 1776; hun var dengang kun 17^{1/2}, han 27 Aar.

Paa Møllen levede de nu et længere Tidsrum, nemlig i 38 Aar, indtil 1814. Deres Omgangskreds bestod af de mere ansete Borgerfamilier i Byen, og Nicolai Jessen havde sit faste L'hombre-Parti. Skjøndt de til

Agnes Hedwig Jessen, f. Witzke.

Nicolai Jessen.

daglig levede tarveligt, blev der undertiden ved festlige Leiligheder udfoldet en vis Luxus; saaledes kunde deres tre Døttre møde i Silkekjoler paa Ballerne i Sønderborg.

Nicolai Jessen var en ret velstaaende Mand, medens han boede paa Møllen, dog maaskee med Undtagelse af de senere Aar. Men forskjellige Ulykker gjorde, at han mistede hele sin Formue og paa sine gamle Dage ikke havde Andet at leve af end det, som hans Børn

skjød sammen. For det første leed han et betydeligt Tab ved sin Søn Hans Hinrichs Forliis. Dernæst leed han et meget betydeligt Tab ved sin Svoger, Nicolai Witzkes Fallit, for hvem han var gaaet i Caution. Tabet var saa stort, at det næsten ruinerede ham. Nicolai Witzke var ligesom sin Fader Kjøbmand i Sønderborg. Han indlod sig imidlertid paa at forsyne de engelske Krigsskibe, der efter 1807 krydsede i de danske Farvande, med Levnetsmidler, og hans Formue blev derfor beslaglagt af den danske Regjering.

Endelig slog Lynilden 1814 ned i Møllen, og den brændte uden at være assureret. Han saa sig derfor nødt til at sælge Vaaningshuset, som ikke var brændt, og Brandtomten. Mærkeligt nok havde Møllen været assureret de foregaaende Aar, men just samme Aar, som Ulykken skeete, havde Nicolai Jessen opsagt Assurancen for at spare Contingentet.

Efter Møllens Brand flyttede de til Mølby ved Sønderborg, hvor de levede til deres Død, respective i 12 og 15 Aar. I Mølby levede de meget stille og saae kun deres nærmeste Familie hos sig. Deres Guldbryllup feiredes i 1826 med en vellykket Fest hos deres Sviigersøn, Doctor Henrici, som gjerne vilde gjøre det godt for dem paa deres gamle Dage.

Efter den Tid skrantede Nicolai Jessen imidlertid og døde efter et kort Sygeleie 17de December 1826 i en Alder af 77 Aar, hvorimod hans Hustru endnu levede til 31te Januar 1829 og altsaa blev 70 Aar gammel. De blev begge begravede paa Ulkebøl Kirkegaard.

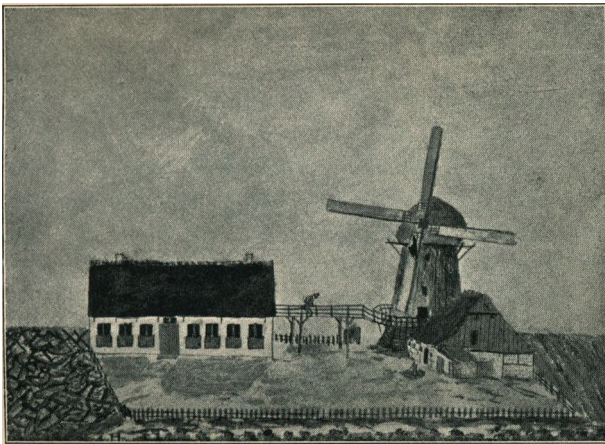
Nicolai Jessen var en høi, stærktbygget Mand, jovial i Omgang og med et godt Humeur, som han ogsaa beholdt i sin høje Alder. Hans Kones Helbred var

i de senere Aar neppe saa godt, og hun var ogsaa mere stille og alvorlig end sin Mand.

En Deel af disse Oplysninger er meddelt af deres Pige, Marie Albrechts, som tjente dem i de sidste 8 Aar og pleiede dem omhyggeligt.

De havde 6 Børn:

1. Thomas Jessen, f. 1777, † 1855, see under III.

Nicolai Jessens Mølle.

2. Dorothea, f. 1778, † 1870 ~ Skibscapitain Ahlmann i Sønderborg. Hendes ældste Søn, Nicolai Ahlmann, har været Rigsdagsdeputeret i Berlin og gjort sig fortjent af den nordslesvigske Sag. En Dattersøn, Martin Nyrop, er Bygmester af Raadhuset i Kjøbenhavn.

3. Hans Hinrich var Kjøbmand og døde ugift. Han forliste paa en Reise fra Norge til Hamborg

4. Nicolai var Sømand og forliste 1826. Han var

gift og efterlod sig 4 Døtre og 1 Søn, Nicolai. Denne Søn gik det daarligt, da han forfaldt til Drik. Han var gift, men det vides ikke, om han havde Børn.

5. Catharina, ~ Doctor Hinrici, Augustenborg. Han var Hertugens Livlæge og havde en indbringende og anseet Stilling. Angaaende deres Søn, Hugo, see A III.

6. Hedwig, ~ Kjøbmand Hess i Nordborg.

III.

THOMAS JESSEN OG MAGDALENE CHARLOTTE, FØDT ANDERSEN.

MAGDALENE CHARLOTTE ANDERSEN er født paa Kainæs-gaard den 26de Mai 1789 og var en Datter af Forpagter Jørgen Andersen og Hustru Magdalene, født Zoffmann. Hendes Moder døde kort Tid efter hendes Fødsel, og da hendes Fader saa døde 12 Aar senere, kom hun indtil sin Konfirmation i Huset hos en Bager paa Augustenborg. Efter sin Konfirmation opholdt hun sig i en Række af Aar paa Nygaard paa Kainæs, som eiedes af hendes Broder Alexander. Der blev hun bekendt med sin tilkommende Mand, medens han med sit Kompagni, det 2det, laa i Indkvartering paa Kainæs.

THOMAS JESSEN er født i Sønderborg den 17de November 1777. Som Dreng var han i nogle Aar i Huset hos sin Morbroder, Pastor Boysen i Nybøl, hvor han fik Underviisning sammen med dennes Børn. Efter Konfirmationen hjalp han først i nogle Aar sin Fader paa Møllen og blev saa udnævnt til Lieutenant i Hertugdindens Livjægercorps. Den 26de Juli 1811 blev han viet til Magdalene Charlotte Andersen, og de boede derefter i to Aar i Mølby ved Sønderborg.

I 1813 forpagtede han Nygaard af sin Svoger. Han

fik imidlertid ikke Lov til at blive her længe i Ro, da Livjægerkorpset maatte i Krig samme Aar. Danmark blev nemlig, som Napoleons Allièrede, indviklet i den store europæiske Krig. Napoleon tabte Slaget ved Leipzig den 18de og 19de Oktober 1813, og da han trak sine Tropper bort fra Danmark, maatte dette alene optage Kampen med de Allièrede, som brød ind i Landet. 9000 Mand, deriblandt Hertuginde Livjægercorps, blev under Kommando af Prins Frederik af Hessen sendt til Holsten, men de maatte trække sig tilbage, da en overlegen fjendtlig Hær paa 60,000 forenede Tyiske, Russere og Svenske rykkede imod dem. I Nærheden af Byen Sehested blev den danske Hær indesluttet af Fjenden, men efter en haard Kamp ved denne By den 10de December 1813 slog den den fjendtlige Armé, brød igjennem og naaede velbeholden Fæstningen Rendsborg, hvor saa imidlertid Fjenden igen indesluttede den. I Slaget ved Sehested havde de Danske et Tab af 542 Døde og Saarede, medens Fjenden havde et Tab af 1400 Døde og Saarede og 600 Fanger. Den 15de December sluttedes en Vaabenstilstand og derefter Freden i Kiel den 14de Januar 1814, hvorved Norge afstodes.

Efter Fredslutningen opløstes Hertuginde Livjægercorps, og Jessen fik Tilbud om at gaa af med Capitainsrang, men han afslog det, da han i saa Fald maatte have betalt det meste af sin Pension i Rangskat. Jessens Kompagni skal have holdt sig godt under Slaget ved Sehested. Det morede ham senere at fortælle om Slaget og om Sammenstødene med Kosakkerne.

Den 24de Oktober 1815 fratraadte Thomas Jessen Forpagtningen af Nygaard og overtog Forpagtningen af

Maibølgaard, idet den daværende Forpagter Iwersen afstod ham den for de resterende 4¹/₂ Aar, nemlig til 1ste Mai 1820. Da hans Hustru havde arvet en Sum efter sine Forældre paa Kainæsgaard, blev han derved sat i Stand til at overtage den forholdsviis store Forpagtning.

Jessen fornyede Contracten med Hertugen tre Gange, nemlig fra 1820 til 31, fra 1831 til 42 og fra 1842 til 53, og han og hans Hustru boede paa Maibølgaard i 31¹/₂ Aar, nemlig til 1ste Mai 1847. Dette Tidsrum maa i det Hele siges at have været en daarlig Tid for Landmændene, men særligt var Perioden 1815 til 1830 trykkende. Alle Meddelelser fra den Tid klage over de daarlige Priser paa Produkterne. Der haves ikke nogen fuldstændig Opgjørelse af Capitelstaxterne for Als og Ærø, og der vil derfor i det Følgende blive benyttet et Uddrag af „Danmarks Statistik“, nemlig for Kornets Vedkommende Capitelstaxterne fra Lolland-Falsters Stift, da det er det eneste Stift, hvor Hveden noteres, medens Capitelstaxterne for Smør og Flæsk tages fra Ribe Stift, da disse Priser kun noteres i dette Stift.

Tages Tiaars Gjennemsnit, stille Priserne sig saaledes pr. Tønde af Kornet og pr. Pd. af Smør og Flæsk:

Aar	Rug Kr.	Byg Kr.	Havre Kr.	Hvede Kr.	Smør Kr.	Flæsk Kr.
1821—30.....	6,04	4,50	2,93	8,28	0,27	0,17
1831—40.....	7,43	5,51	3,48	10,04	0,32	0,23
1841—50.....	9,18	6,96	4,38	12,58	0,37	0,25

Ved Afleveringen i 1815 blev 68 Køer taxeret til gjennemsnitlig 53 Kr. pr. Ko, 6 Mergelheste til gjen-

nemsn. 64 Kr. pr. Hest, 2 Kjøreheste tilsammen til 304 Kr., 2 Orner og 4 Søer til gjenn. 19 Kr. pr. Sviin. Det kan i denne Forbindelse interessere at see, hvorledes Taxationssummen i Tidernes Løb er stegen ved de forskjellige Afleveringer, men det maa herved tages i Betragtning, at det ikke alene er de høiere Priser, der bevirke den store Stigning. Grunden er snarere den, at Inventar og Besætning senere afleveredes i bedre Tilstand og Kvalitet, og at Mængden af det Afleverede var saa meget større. Taxationssummen ved Afleveringen i 1815 var 8384 Kr.*), i 1874 26,856 Kr. og i 1904 53,371 Kr. Tages Svinene alene, saa blev der i 1815 afleveret for 115 Kr., i 1874 for 1590 Kr. og i 1904 for 6520 Kr.

Da Bønderne dengang med deres Heste udførte alt Markarbeide undtagen Harvning og Mergling, saa var der kun faa Arbeidsheste paa Maibølgaard. Derimod lagde Jessen Vind paa at opdrætte Blodsheste til Salg, og, naar Føl og Plage medregnedes, var der i Reglen 25 à 30 Stykker. Disse mange Heste bestilte sjældent Noget, men fortærede en Mængde Havre, og da de ofte mislykkedes, var det neppe nogen god Forretning. Hertugen, som var en stor Hesteliebhaber, ønskede, at hans Forpagtere skulde drive Hesteavl. Naar han saa engang om Aaret eller to kom til Jagt paa Maibølgaard, bleve Hestene mønstrede for ham.

Kørerne blev holdt daarligt om Vinteren; de fik Høet og af Kjerne kun, hvad der blev tilbage i Havrehalmen efterat den var tærsket let. De vare da ogsaa ofte saa svage om Foraaret, at de maatte reises, og det skeete

*) 2620 Rdl. Courant.

ikke saa sjeldent, at der døde en Snees Stykker om Aaret.

Hele Svinebesætningen dengang bestod af 8 à 10 Grise, som tillagdes om Efteraaret og omtrent beholdtes eet Aar, nemlig til næste Aars Mikkelsdag. Det var derfor store Sviin, naar de slagtedes. De fik ikke en Kjerne, men maatte om Vinteren nøies med, hvad Af-fald de kunde faa, hvorimod de om Sommeren fededes paa Valle. Tre à fire brugtes i Husholdningen, Resten solgtes slagtet til en Opkjøber fra Hamborg.

Agerjorden var nymerglet før 1815 undtagen 5 Marker, som Thomas Jessen saa merglede. Merglingen viste her, som andetsteds, en udmærket Virkning. Der var efter Merglingen rige Kornafgrøder, og Raps og Kløver lykkedes fortrinligt.

Sædskiftet var en Ellevemarks: 1. Brak, 2. Raps, 3. Vintersæd, 4. Byg, 5. Bladfrugter, 6. Havre, 7 til 11 var en Kløver- og 4 Græsmarker. Desuden var der et Bislag. Der pløiedes om Foraaret to Gange til Byg.

Der var Hoveri paa Maibølgaard indtil 1848, da det afløstes. Bønderne fra Byerne Mintebjerg, Maibøl og Lebbøl udførte saa at sige alt Arbeide. De pløiede, høstede, slog Kløver og Græs, kjørte Kornet hjem, Gjødningen ud, o. s. v. Enhver Bonde og Kaadner havde sine bestemte Dage og sit bestemte Areal, som han skulde gjøre færdigt. Det følger af sig selv, at der ofte blev gjort Hastværksarbeide, og at det gik, som det bedst kunde. Hoveriarbeidet skadede Bønderne meget uden at gavne Herremanden i tilsvarende Forhold.

Folkeholdet var derfor ikke saa stort dengang som senere. Der var en Ladefoged, 3 à 4 Karle, 4 à 5 Piger, 1 Svinemand, 2 Røgttere og om Vinteren 4 à 6

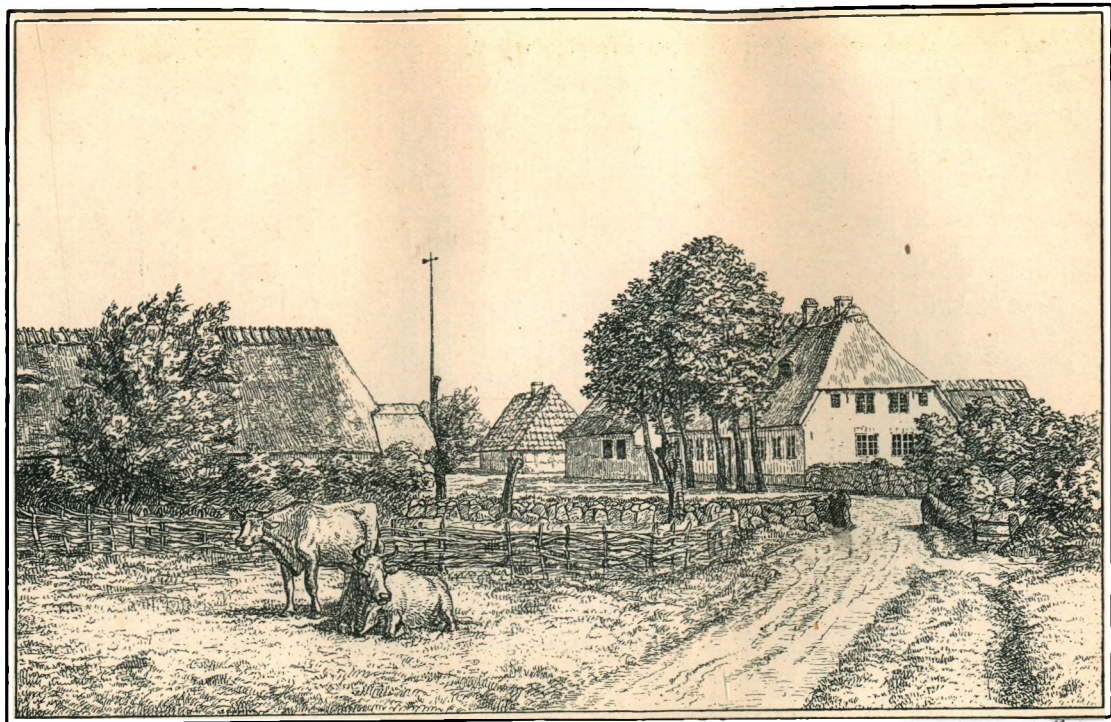
Tærskere, foruden Mergelfolkene. Lønnen for en Karl var omtrent 64 à 96 Kr., for en Pige 48 à 64 Kr. *) Tærskerne var for Størstedelen Vesterboer, der kom her til om Efteraaret. Landmændene fra de større Gaarde samledes Mikkelsmarkedsdag i Reimuths Hotel i Sønderborg og fastsatte Tærskerlønnen.

Forpagtningsafgiften var fra 1831 til 1842 6560 Kr., fra 1842 til 1853 7360 Kr. aarligt foruden 4 pCt. af Taxationssummen, altsaa ca. 335 Kr.

Vi have seet foran, at Priserne paa Producterne steg jevnt fra 1830 af, men desuagtet er det neppe rimeligt, at Thomas Jessen og hans Hustru i den lange Forpagtningstid paa Maibølgaard har kunnet lægge Noget til Side. Omendskjøndt de levede sparsommeligt, kunde de kun lige slaa sig igjennem, og det er sandsynligt, at de eiede lige saa meget, da de endte, som da de begyndte.

Stuehuset paa Maibølgaard er vistnok bygget 1754; idetmindste er dette Aarstal indmuret i Huset. Den nordlige Halvdeel af Huset var i 1815 omtrent indrettet som nu, idet der tilvenstre for Forstuen var et Værelse „Lil Dørnsk“, dernæst Kjøkken, Spiiskammer, Borgestue og Børnenes Sovekammer. I den sydlige, mindre Halvdeel, som er ombygget 1856, var der „Store Dørnsk“, Havestue og i Gavlen tre smaa Kamre, nemlig Gjæsteværelse, Væverstue og et Rum til Kister og Andet. Skolestuen var ovenpaa. Store Dørnsk og Havestuen benyttedes ikke til daglig; her var de bedste Møbler, og her var altid reent og i Orden. Kom der Frem-

*) respective 20 à 30 og 15 à 20 Rdl. Courant, Alt i Alt, altsaa indbefattet Hør, Uld o. s. v.

Tilbaget Jansfru Erichsen

venkøbeligt af Madsen

Maibølgaard 1850.

mede, blev de viist ind i Store Dørnsk, og om Vintren blev der strax lagt i Kakkelovnen. I Lil Dørnsk levedes der derimod altid til daglig; det var paa een-gang Dagligstue, Spisestue og Soveværelse. I den ene Ende af Værelset var der to Senge bag et stort Skjærmbrædt; desuden fandtes Sopha, Stole og et Bord, der kunde trækkes ud, saa at den store Familie kunde faa Plads ved Maaltiderne.

Petroleums- og Olielamper kjendtes ikke dengang, men man nøiedes med Tællelys. Kaffen kom i Brug omtrent ved den Tid, da de flyttede til Maibølgaard, først kun, naar der var Fremmede, men senere blev den drukket daglig. Før den Tid spiste Alle Mælk og Grød med Smørrebrød til Morgen og Aften. De daglige Klæder var af hjemnevævet Tøi.

Idetmindste een Gang om Ugen kom Jessens sammen med Doctor Henricis paa Augustenborg, men desuden havde de Omgang med Pastor Schwensens i Hørup, Oberførster Konigs, Forpagter Diecks paa Rønhave o. A. Medens der til daglig levedes tarveligt, blev der — som det var Skik dengang — i Reglen spiist varm Aftensmad og drukket et Glas Rødviin, naar der var Gjæster. Om Aftenen blev der saa gjerne spillet l'hombre. Naar det var Jessens eller hans Hustrus Fødselsdage, var der større Selskab. Der kom saa efter Aftensmaden en Bolle Punch paa Bordet, og der blev sunget og holdt Taler.

Den 1ste Mai 1847 afstod Thomas Jessen Forpagtningen af Maibølgaard for de resterende sex Aar til sin Søn Hans Hinrich. Han og hans Hustru flyttede derefter til Cathrinelund ved Sønderborg, som han imid-

lertid havde kjøbt, og der levede de saa de sidste Aar af deres Liv, nemlig respective i 2 og 8 Aar.

Magdalene Charlotte Jessen døde den 22de April 1849 og blev saaledes 60 Aar gammel. Hun var en meget virksom og dygtig Kone, som selv passede Meieriet paa Maibølgaard og forøvrigt tidlig og silde var paa Færde i Huset. Skjøndt hun fordrede meget Arbeide af sine Undergivne, var hun afholdt af dem.

Efter sin Hustrus Død afstod Thomas Jessen Cathrinelund til sin Søn Christian og blev i de sidste Aar pleiet af denne og hans Husru. Thomas Jessen døde den 1ste Juli 1855 i en Alder af 78 Aar. Han var en kraftig Mand, men neppe saa høi som sin Fader. Ligesom denne var han jovial i Omgang og havde et jevnt godt Humeur, og han var godt lidt og anset af sine Omgangsvener. Som ung Maud paa Møllen har han havt gode Kræfter, da han kunde tage en Tønde Rug og kaste den paa Skulderen, medens han stod i en Skjeppe.

Thomas Jessen og hans Hustru døde begge af Alderdomssvaghed og egentlig syge og sengeliggende var de kun kort Tid før deres Død. De blev begravede paa Ulkebøl Kirkegaard.

III.

HANS HINRICH JESSEN OG CHARA SOPHIE STEPHANIE, FØDT SCHWENSEN.

CHARA SOPHIE STEPHANIE SCHWENSEN er født i Hørup Præstegaard den 30te October 1821 og var en Datter af Pastor Christian Schwensen og hans anden Hustru, Sophie Friederikke Louise, født Jessen. Hun blev holdt over Daaben af Bispinde Tetens i Ketting, efter hvem hun blev kaldt Chara Sophie, hvorimod hun fik Navnet Stephanie efter Biskoppen, der heed Stephan. Hun var den yngste af tretten levende Børn og derfor sin gamle Faders Kjæledægge. Sammen med sine Søstre fik hun nogen Privatunderviisning af Skolelæreren i Hørup, Lassen.

Indtil sit 25de Aar blev hun hjemme i Hørup Præstegaard og tilbragte der en livlig og munter Barndom og Ungdom. Da hendes Moder var afdøde Hofpræst Jessens Datter, kom Familien en Deel ved Hoffet paa Augustenborg, de Unge til Baller og Maskerader, de Gamle undertiden til Taffels. Desuden stod de i nær Forbindelse med de fleste Familier paa Augustenborg, ligesom de havde selskabelig Omgang med andre Familier paa Øen, f. Ex. Jessens paa Maibølgaard. Den hertugelige Familie kom undertiden til Hørup Præste-

gaard, saaledes ogsaa Caroline Amalie, der var gift med Kronprinds Christian, den senere Christian den ottende. Som Barn var Sophie Schwensen dog nærmest i Besøg hos sin Tante Lene, naar hun var paa Augustenborg. Tante Lene var en godgjørende og elskværdig gammel Dame. Da Familien var stor i Hørup Præstegaard, og det derfor ikke var saa let at skaffe Føde og Klæder til dem alle, var skifteviis to af Døttrene 14 Dage ad Gangen hos Tante Lene.

I Aaret 1841 var Sophie Schwensen en Tid lang hos sin Svigerinde, Gesche Schwensen i Sønderborg, hvor hun tog Undervisning i Musik og Madlavning. I Sønderborg blev hun smittet af Typhus og bragte Smitten med sig hjem til Præstegaarden, hvor Sygdommen efterhaanden greb om sig, saaledes at der i Vinteren 1841 til 42 var 13 Syge. Sophie Schwensens to Søstre, Lucie og Anna, døde, hvorimod hun selv efterhaanden kom sig, skjøndt hun var stærkt angreben.

I 1845 døde hendes Fader, og hendes Moder flyttede til Hørup Kapellani, hvor de saa boede i nogle Aar. Eet Aar var Sophie Schwensen imidlertid borte, nemlig i 1846—47, da hun var hos sin Broder Peter paa Snedinge for at lære Huusholdningen.

HANS HINRICH JESSEN er født paa Maibølgaard den 29de December 1820. Sammen med sine Sødskende fik han Undervisning af Huslærere, men flere af disse var kun middelmaadige Lærere.

I sin Barndom var han meget sammen med sin Fætter Hugo, en Søn af Doctor Hinrici paa Augustenborg. De havde hver sin lille Hest, og naar de reed ud, havde Hugo Henrici sin Hund siddende bag paa Hesten. Hugo Henrici var dygtig til al Slags Sport;

Hans Hinrich Jessen.

Chara Sophie Stephanie Jessen, født Schwensen.

saaledes kunde han løbe forbi de professionelle Løbere ved Hertugens Væddeløb paa Augustenborg, og han kunde svømme fra Maibølgaards Strand til Kainæs og tilbage igjen, ialt omtrent en halv Miil.

Da H. H. Jessen var 16 Aar gammel, kom han til sin Fætter Nicolai Ahlmann, Forpagter paa Juellinge ved Nakskov, for at lære Landvæsen. Han var dér eet Aar og blev derefter i den unge Alder af 17 Aar Forvalter paa Fredsholm ved Nakskov, hvor han var i 3 Aar. Han kom saa hjem og hjalp sin Fader med Bedriften fra 1840 til 1847, indtil han overtog Forpagtningen af Maibølgaard.

I Aaret 1845 blev han forlovet med Sophie Schwenzen og foretog samme Aar i Forening med Hugo Henrici en Udenlandsreise, der varede i to Maaneder. Reisen gik over Berlin og Stuttgart til Zürich og derfra tilbage over Strassburg og Kassel. I sit Reisepas beskrives H. H. Jessen saaledes: „Mellemstørrelse, blondt Haar og Skjæg, blaa Øine, fyldigt Ansigt og sund Ansigtifarve.“ Der eksisterede endnu ikke mange Jernbaner dengang, hvorfor de ofte benyttede Vogn. De gik dog ogsaa en meget stor Deel af Veien, ialt i 25 Dage, og da de gik 10 Timer daglig, blev Benene trætte og Fødderne ømme, inden de var færdige med deres Dagsmarch. De havde gode Anbefalingsskrivelser og fik derfor Landbrugsinstitutioner, Bjergværker o. A. at see underveis. I Schaffhausen svømmede Hugo Henrici over Rhinen og tilbage ovenfor Vandfaldet, men da Strømmen var stærk, førte den ham med sig et Stykke ned ad Floden, og han maatte løbe fra Træ til Træ med en Flok Drenges efter sig for at komme tilbage til sit Tøi.

Den 1ste Mai 1847 gik H. H. Jessen ind i sin Fa-

ders Forpagtning af Maibølgaard for de resterende sex Aar. Samme Aar den 3die Juli blev han viet til Sophie Schwensen i Hørup Kirke, og Brylluppet stod i al Tarvelighed i Hørup Kapellani. Bruden var selv om Formiddagen gaaet til Maibølgaard for at ordne Huset, Brudeparret gik derefter til Kirken og efter Brylluppet tilbage til Maibølgaard.

Da H. H. Jessen ikke af sin Fader kunde laane den hele Sum, som udkrævedes til Forpagtningens Tiltrædelse, maatte han laane Resten hos Slægt og Venner. Saaledes laante han ved Juletid 800 Kr.*) ved Tante Lene, men da han endnu manglede 800 Kr. i den nødvendige Sum, laante han de 800 Kr. fra Tante Lene ud til en Kjøbmand Jepsen i Sønderborg, imod at denne tilbagebetalte ham dem den 1ste Mai og desuden laante ham andre 800 Kr. fra Mai til August, naar Rapsen var tærsket.

Da de derfor begyndte med Gjæld paa Maibølgaard, var de i økonomisk Henseende vanskeligt stillede i de første Aar, og der maatte arbeides og spares baade ude og inde. Men man kunde dengang hjælpe sig med meget smaa Midler og endda være lige saa glad og tilfreds som nu.

Allerede Aaret efter Brylluppet udbrød Krigen, og saavel denne som den anden slesvigske Krig bragte vanskelige og besværlige Tider med sig. Midt i Krigslarmen, med Huset fuldt af Officerer og Soldater blev den ældste Søn, Thomas, født den 30te April 1848. De havde dengang neppe nok selv et Værelse at være i

*) 200 Specier.

eller tilstrækkeligt Sengetøi, men maatte bruge Fodposer til Underdyner.

I Reglen var Gaarden stærkt belagt med Indkvartering. Saaledes kom i første Krig 22 Officerer og 1000 Mand aldeles uventet om Natten fra Mummark og skulde have Mad næste Dag. De kom fra Fyen og havde ligget paa Søen for at afvente Ordre til at marchere til Dybbøl. Der blev dækket saa godt som muligt paa Gaardspladsen, kogt Boghvedegrød i nogle store Brænderikjedler og laant 200 Spiseskeer i Nabobyen, saa at de alle fik nok at spise, men da de drog bort, var der heller ikke mere spiseligt paa Gaarden; endogsaa Skeerne tog de med.

Efter Tilbageetoget fra Dannevirke i den anden slesvigske Krig flk Als igjen en stor Indkvartering, idet Tropperne skiftedes til at ligge fem Dage paa Dybbøl og fem Dage paa Als. Blandt andre laa General Caroc med Stab en Tid lang paa Maibølgaard. Til Staben hørte 10 Officerer foruden Underofficerer og 44 Dragoner.

Om Morgenen den 29de Juni, da Preusserne tog Als, var Sophie Jessen og hendes Børn kjørt til Notmark Præstegaard. Maibølgaard laa nemlig paa Tilbage-togslinien og var langt fra noget sikkert Opholdssted, hvorfor een af Officererne havde raadet dem til at tage bort. H. H. Jessen og Folkene søgte Dækning under en Steenkiste i Nærheden af Gaarden; den eneste, der blev paa Gaarden, var Kokkepigen, der ikke vilde forlade sit Tøi. Preusserne forfulgte dog kun de Danske til Høruphav, en By en Fjerdingsvei vestlig for Gaarden, men derfra sendte de Blækere ud, som tog de danske Soldater til Fange, der enkeltviis eller i smaa Flokke

flygtede til Kainæs. Ved Peberbjerg toges saaledes tre, som til Tegn paa, at de vilde overgive sig, stak Bajonetterne i Jorden. En enkelt preussisk Soldat, som var fuld, kom dog saa langt som til Maibølgaard. Han forlangte Brændeviin af Kokkepigen og fik ogsaa en Flaske, slog en Deel Tallerkener ned af Rækket i Kjøkkenet, huggede et Stykke af Fortepianoet med sin Sabel, men gjorde forøvrigt ingen Fortræd. Paa Tilbageveien fra Gaarden til Høruphav tog han efter Øienvidners Beretning efterhaanden fem danske Soldater til Fange.

Et dansk Batteri, ført af Capitain Lund, var imidlertid kjørt op en halv Fjerdingsvei Øst for Gaarden ved Mintebjerg og søgte derfra at skyde Gaarden i Brand, men heldigviis lykkedes det ikke. En Deel Granater sprang ikke og opsamledes senere hele. Saaledes faldt en Granat i Engen ved Gaarden uden at springe; den pløiede en dyb og lang Fure op, fløi derfra op og slog en Green af et Kirsebærtæ foran Stuehuset og blev derefter liggende heel foran Havetrappen. En anden sprang ved den sydlige Gavl af Stuehuset. Der stod en Støvsy op i Luften, Granatstumperne fløi omkring og slog Stykker ud af Muren, og Vinduesruderne mod Haven sprang paa Grund af Lufttrykket.

Efter den første slesvigske Krig overdrog Hertugen af Augustenborg Maibølgaard til den danske Regjering, og H. H. Jessen forpagtede saa igjen Gaarden af denne for et Tidsrum af 11 Aar, nemlig til 1ste Mai 1864. Ved Udløbet af denne Forpagtning blev Gaarden stillet til offentlig Auction og solgt til H. H. Jessen som den Høistbydende.

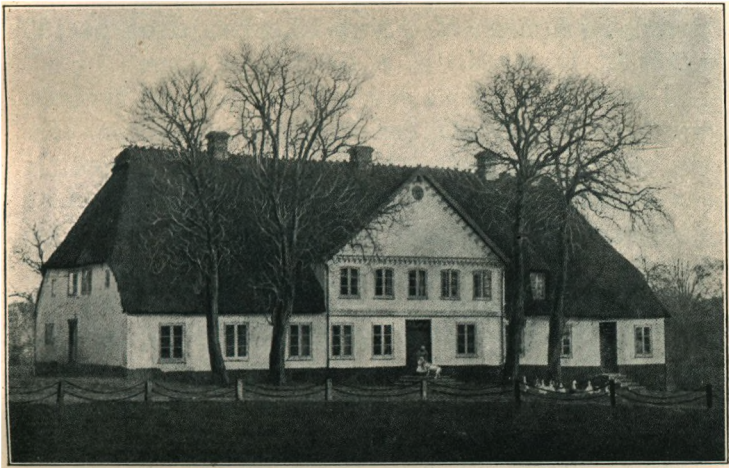
Den 1ste Mai 1874 overdrog han imidlertid Maibølgaard i Forpagtning til sin ældste Søn, efterat han

havde drevet den i 27 Aar, 17 Aar som Forpagter og 10 Aar som Eier.

Det Tidsrum, hvori H. H. Jessen drev Maibølgaard, var — idetmindste paa Als — en Overgangstid fra det ældre til det nyere Landbrug. I 1848 ophørte Hoveriarbejdet, og alt Arbejde maatte udføres af Gaardens egne Folk og Heste. Der blev ikke mere opdrættet Blodsheste, men der var 7 à 8 Spænd Arbejdsheste. Krearurbesætningen, som bestod af 90 à 100 Malkekøer foruden Ungkvæg, fik efterhaanden et større Tilskud af Kraftfoder, som nærmest bestod af Korngrutning. Roer dyrkedes ikke dengang af nogen Betydning. Svinebesætningen forøgedes, og der opfodredes i de senere Aar ca. 300 Tønder Korn. Virkningen af Mergelen tabte sig efterhaanden, og der avledes neppe saa meget som før. Sædskiftet var indtil 1864 som i hans Faders Tid, idet der dog var den Forandring, at der dyrkedes Grønjordshavre i den sidste Græsmark. Efter 1864 blev Agerjorden drevet i 8 store og 7 smaa Marker. Sædskiftet i de 8 store var: 1. Grønjordshavre, 2. Brak, 3. Hvede, 4. Byg, 5. Havre, 6. Kløver, 7. og 8. Græs. De 7 smaa Marker bestod af Bislaget og 3 store Marker, der var deelte, og blev drevet saaledes: 1. Grønjordshavre, 2. Brak, 3. Hvede, 4. Byg, 5. Havre, 6. Kløver, 7. Græs. Af Kunstgjødning blev der kun brugt lidt, nærmest noget Peru Guano og Phosphorsuur Kalk.

Maskiner kjendtes og benyttedes dengang ikke meget. I Meieriet blev Mælken, som i hans Faders Tid, opsiet i Bøtter. Slaamaskine, Aflægger og Binder kjendtes ikke, heller ikke Damptærskemaskine. Der havdes to smaa Tærskemaskiner til Hestekraft; naar der tær-

skedes i den ene Lo, rensedes der i den anden. Hestevognen blev indført dengang og vandt strax Anerkjendelse. Ligeledes anskaffedes Bredsaamaskiner til Korn og Frø. De gamle Hjulpløve afløstes af Svingpløve, ligesom Svenskharven kom i Gang.

Malbølgaard 1908.

Priserne paa Produkterne, som i Thomas Jessens Tid var gaet jevnt opad, steg ogsaa under H. H. Jensen, som det vil sees af nedenstaaende Priistabel for 1 Tønde Korn og for 1 Pd. Smør og Flæsk efter Danmarks Statistik. Capitelstaxterne er taget fra de samme Stifter som i Afsnit A, III.

Aar	Rug Kr.	Byg Kr.	Havre Kr.	Hvede Kr.	Smør Kr.	Flæsk Kr.
1851—60.....	12,89	10,27	6,42	17,46	0,54	0,36
1861—70.....	13,17	10,74	6,83	17,56	0,64	0,42

Men samtidig med Indtægterne steeg ogsaa Udgifterne. Folkeholdet var meget større, end da der var Hoveri, og Lønnen var højere. Lønnen steeg til 180 à 200 Kr. for Karle, 120 à 150 Kr. for Piger.

I Aaret 1858 købte Jessen Peberbjerg og byggede senere en Aftægtsbolig der. Af Grundforbedringer, som han udførte paa Maibølgaard, kan særlig nævnes, at han drainede alle Gaardens Marker grundigt; desuden byggede han Bagerhuset og ombyggede Stuehuus og Meieri.

Særligt i Tidsrummet mellem begge Krige var der en livlig Selskabelighed paa Øen, hvori ogsaa „den store Familie“, hvortil Jessens hørte, tog Deel. Efter 1864 reiste mange bort, flere døde efterhaanden, og der blev mere stille paa Øen.

H. H. Jessen og hans Hustru levede i 27 Aar et virksomt Liv paa Maibølgaard. og da de ogsaa var sparsommelige, saa slog de sig godt igjennem. Den 1ste Mai 1874 trak de sig tilbage til Peberbjerg, hvor de levede endnu i respective 18 og 29 Aar. Da han havde beholdt 20 Tønder Land af Gaardens Jorder ved Peberbjerg, saa havde han et lille Landbrug at drive, og han vedblev indtil de sidste Par Aar at være en ivrig Landmand og at tage personlig Deel i Arbeidet.

Sophie Jessen døde den 27de April 1892 i en Alder af godt 70 Aar. Krigen 1864 tog stærkt paa hen-

des Kræfter, og rigtig stærk blev hun ikke efter den Tid.

H. H. Jessen døde samme Dato som sin Hustru, den 27de April 1903, og han blev altsaa godt 83 Aar gammel. Med Undtagelse af de sidste Par Maaneder kunde han glæde sig ved et jevnt godt Helbred. I de 11 Aar efter hans Hustrus Død bestyrede hans ældste Datter, Sophie, Huset for ham paa Peberbjerg.

De er begge begravede paa Hørup Kirkegaard.

B.

THOMAS JESSENS OG HUSTRU MAGDALENE
CHARLOTTE JESSENS EFTERKOMMERE.

THOMAS JESSEN, født 1777, † 1855, ~ MAGDALENE CHARLOTTE ANDERSEN, f. 1789, † 1849, see under A, III. De havde 9 Børn:

A. 1. HEDWIG JESSEN, f. 1812, † 18 . . , ~ Forpagter Berthelsen, Nislevgaard paa Fyen, B.

B. 1. **Christian Berthelsen**, død tidligt.

A. 2. NICOLAI JESSEN, f. 1813, † 1886, ~ E. West, f. 1819, † 1847. Nicolai Jessen var Forpagter paa Øbjerggaard paa Sjælland 1840—1847, Eier af Steenalt i Sverrig 1847—1853, Forpagter af Fjellalunda og Veneberg 1859—1867, Bestyrer af Hjuleberg 1867—1883. Han var kjendt som en ivrig Sportsmand og udmærket Skytte og kunde efter Sigende skyde 25 Bekkasiner i Træk uden at feile. Saavel i Udseende som i Character lignede han sin Bedstefader Nicolai Jessen. B.

B. 1. **Thomas Jessen**, f. 1841, † 1901. Udvandrede til America og var farmer i Tennessee. ~ Marie, f. 1841, B.

C. 1. *Nicolai Jessen*, f. 1869, † 1902.

C. 2. *Carl Jessen*, f. 1872, farmer i Colorado.

C. 3. *Julie Jessen*, f. 1875, † 1905, ~ Holm, farmer i Colorado. Der er 6 Børn.

C. 4. *Emma Jessen*, f. 1880, ∼ Hornquist, farmer i Californien. Der er 2 Børn.

C. 5. *Henry Jessen*, f. 1883, farmer i Colorado.

B. 2. **Elisabeth Jessen**, f. 1843, ∼ Stationskrivare Iisberg, Heselholm.

B. 3. **Julie Jessen**, f. 1845, † 1881.

B. 4. **Gustaf Adolf Jessen**, f. 1847, † 1851.

A. 3. **JØRGEN JESSEN**, f. 1815, † 18 . . , var Gartner og udvandrede i en ung Alder til America, hvor han købte og drev en Plantage. Under Borgerkrigen løb imidlertid hans Negere bort, og hans Plantage blev ødelagt. Han bosatte sig derefter i Tennessee som Gartner. Han var gift med en Amerikanerinde og glemte efterhaanden at tale Dansk, hvorfor han ophørte med at skrive hjem. Efterforskninger fra Familiens Side for at finde ham førte ikke til noget Resultat, men ved et mærkeligt Tilfælde fandt hans Brodersøn, Thomas, ham, da han kom til Tennessee. Han havde 2 Sønuer:

B. 1. **Thomas**, f. 18 . .

B. 2. **Hans Hinrich**, død tidligt.

A. 4. **MAGDALENE JESSEN**, f. 1818, † 1899, ∼ Christian Carlsen, f. 1814, † 1864, Førstelærer i Ulkebøl 1843—1864. B.

B. 1. **Cathrine Carlsen**, f. 1841, † 1873.

B. 2. **Thomas Carlsen**, f. 1843, † 1870. Landmand.

B. 3. **Christian Carlsen**, f. 1845, † 1881. Førstelærer i Aarslev ved Aabenraa 1871, i Nustrup-Bek 1875, ∼ Karen Aarø, f. 18 . . B.

C. 1. *Fester Carlsen*, f. 1872, Forretningsfører i Beira, Sydafrika.

C. 2. *Carl Carlsen*, f. 1874. Skibscapitain.

C. 3. *Gustav Carlsen*, f. 1876. Hotelbestyrer.

- C. 4. *Christian Carlsen*, f. 1877. Handelsgartner.
- C. 5. *Marie Carlsen*, f. 1879.
- B. 4. **Heinrich Carlsen**, f. 1847, † 1906. Pakmester i Flensborg, ~ Christine Høyer, f. 18.. B.
- C. 1. *Albert Carlsen*.
- G. 2. *Marie Carlsen*.
- C. 3. *Anton Carlsen*.
- C. 4. *Magdalene Carlsen*.
- C. 5. *Johanne Carlsen*.
- B. 5. **Hans Carlsen**, f. 1850, † 1882, Sømand.
- B. 6. **Magdalene Carlsen**, f. 1853.
- B. 7. **Dorothea Carlsen**, f. 1858.
- A. 5. THOMAS JESSEN, f. 1818, † 1836. Han var Sømand og blev borte paa Søen.
- A. 6. HANS HINRICH JESSEN, f. 1820, † 1903, ~ Sophie Schwensen, f. 1821, † 1892, see under A, III. B.
- B. 1. **Thomas Jessen**, f. 1848. Forpagtede Maibølgaard 1874, købte Maibølgaard 1892 og Ullemose ved Svendborg 1901. ~ Anna Johanne Knudsen, f. 1847. B.
- C. 1. *Hans Henrik Jessen*, f. 1877. Forpagtede Maibølgaard 1904. ~ Ella Christensen, f. 1873. B.
- D. 1. Sophie Anna Jessen, f. 1907.
- D. 2. Thomas Jessen, f. 1909.
- C. 2. *Marie Jessen*, f. 1878.
- C. 3. *Knud Jessen*, f. 1880. Forpagtede Ullemose 1909. ~ Ellen Hansen, f. 1884.
- C. 4. *Justus Jessen*, f. 1881, † 1901.
- C. 5. *Nicolai Jessen*, f. 1883. Landmand.
- C. 6. *Harald Jessen*, f. 1885. Premierlieutenant.
- C. 7. *Sophie Jessen*, f. 1887. ~ Godsinspektør Niels Jensen, Sandbjerg i Sundeved, f. 1879, † 1908.

B. 2. **Sophie Jessen**, f. 1850. Byggede en Villa paa Augustenborg 1904.

B. 3. **Magdalene Jessen**, f. 1852, ~ Holger Fangel, f. 1850, † 1895. Sognepræst i Sønderholm 1881—89, i Faaborg 1889—95.

B. 4. **Margrethe Jessen**, f. 1854, ~ Hans Heinrich Witzke, f. 1849, † 1901. Han var Forpagter af Graasteen Hovedgaard 1877—1902. B.

C. 1. *Sophie Witzke*, f. 1878, ~ Otto Hansen, f. 18.. Kjøbte Gammeleie ved Kolding 1905. B.

D. 1. Hans Heinrich Hansen, f. 1904.

D. 2. Stig Hansen, f. 1905.

D. 3. Anna Margrethe Hansen, f. 1907, † 1909.

D. 4. Gerda Hansen, f. 1909.

C. 2. *Marie Witzke*, f. 1879, ~ Sigurd French, f. 1873. Kjøbte Sortkjær i Vendsyssel 1902. B.

D. 1. James French, f. 1904.

D. 2. Karen Margrethe French, f. 1907.

C. 3. *Johannes Witzke*, f. 1881. Han købte Solbjerggaard paa Als 1907, ~ Ellen Christiansen, f. 1883. B.

D. 1. Hans Heinrich Witzke, f. 1909.

C. 4. *Hans Witzke*, f. 1884, farmer i Iowa, ~ Mildred Wild, f. 1885.

C. 5. *Margrethe Witzke*, f. 1888.

B. 5. **Hans Hinrich Jessen**, f. 1858, Forpagter af Heinstrup 1880—87, Eier af Søgaard 1887—1898 og af Elisagaard ved Roeskilde 1898—1909. ~ Marie Wulff, f. 1853. B.

C. 1. *Hans Henrik Jessen*, f. 1885. Kjøbte Elisagaard 1909, ~ Anna Rasmussen, f. 1883.

A. 7. **CHRISTIAN JESSEN**, f. 1823, † 1899. Han var Snedkermester og reiste i sine unge Aar i Udland-

det, særligt i Tydskland. I 1849 købte han Cathrine-lund af sin Fader. De sidste Aar levede han hos sin Dafter Cathrine Rudolph paa Lolland. ~ C. Kauffmann, f. 1824, † 1886. B.

B. 1. **Thomas Jessen**, f. 1851, † 1868.

B. 2. **Magdalene Jessen**, f. 1853, ~ Hans Dall, f. 1843, Eier af Cathrinelund 1886—1895 og købte en Gaard i Skodsbøl, Sundeved, 1895. B.

C. 1. *Catharine Dall*, f. 1887.

C. 2. *Dorothea Dall*, f. 1888.

B. 3. **Catharine Jessen**, f. 1854, ~ Chr. Rudolph, f. 1838, † 1897, Eier af en Gaard i Nordlunde paa Lolland 18 . . —1897.

B. 4. **Dorothea Jessen**, f. 1856, ~ Hans Madsen, f. 1852, Eier af en Gaard i Haarby paa Fyen. B.

C. 1. *Christian Madsen*, f. 1881.

C. 2. *Peter Madsen*, f. 1887.

B. 5. **Marie Jessen**, f. 1857, ~ Carl Fobian, f. 1854, Muurmester i Ruds Vedby paa Sjælland. B.

C. 1. *Peter Fobian*, f. 1883.

C. 2. *Johanne Fobian*, f. 1885.

C. 3. *Christian Fobian*, f. 1888.

C. 4. *Alfred Fobian*, f. 1890.

C. 5. *Johannes Fobian*, f. 1892.

C. 6. *Charles Fobian*, f. 1894.

C. 7. *Kasper Fobian*, f. 1896.

C. 8. *Elisabeth Fobian*, f. 1899.

C. 9. *Tønnes Fobian*, f. 1901.

B. 6. **Sophie Jessen**, f. 1861, ~ Christian Jørgensen, f. 1867, Eier af en Gaard i Dybbøl, Sundeved. B.

C. 1. *Jens Jørgensen*, f. 1891.

C. 2. *Cathrine Jørgensen*, f. 1892.

- C. 3. *Christian Jørgensen*, f. 1895.
- C. 4. *Holger Jørgensen*, f. 1897.
- C. 5. *Magdalene Jørgensen*, f. 1900, † 1901.
- C. 6. *Marie Jørgensen*, f. 1902.

A. 8. **ALEXANDER JESSEN**, f. 1824, † 1886. Han var Landmand og eiede Veierslevgaard ved Skanderborg, som han imidlertid solgte 1860. I en Række af Aar var han derefter ansat som Assistent ved Anlægget af den jyske Hovedbane og boede i Skanderborg og Lange-skov. Fra 1872 til 1880 var han Stationsforstander i Marslev og fra 1880 til 1886 i Daugaard. ~ Hansine Gandil, f. 1826, † 1900. B.

- B. 1. **Anna Louise Augusta Jessen**, f. 1857, † 1889.
- B. 2. **Julie Antoinette Sophie Jessen**, f. 1859. Hun oprettede et Maskinskrivningsbureau i Kjøbenhavn 1900.
- B. 3. **Anna Jessen**, f. 1861, † 1863.
- B. 4. **Louis Jessen**, f. 1865, † 1866.

A. 9. **CATHARINE JESSEN**, f. 1829. ~ Alfred Jensen, f. 1826, † 1896. Han eiede Brødebøllegaard ved Nakskov fra 1850 til 1873. B.

B. 1. **Carl Jensen**, f. 1852, Kjøbmand og Sparekasse-directeur i Assens, ~ Anna Øberg, f. 1856. B.

C. 1. *Marie Jensen*, f. 1882.

C. 2. *Alfred Jensen*, f. 1884.

B. 2. **Viggo Jensen**, f. 1857. Han købte Dalkildegaard ved Faaborg 1882. ~ Anna Vermer, f. 1858. B.

C. 1. *Johanne Margrethe Jensen*, f. 1884, † 1889.

C. 2. *Antonie Caroline Jensen*, f. 1885.

C. 3. *Jes Jensen*, f. 1887.

C. 4. *Vigga Jensen*, f. 1887.

C. THOMAS JESSENS OG MAGDALENE CHARLOTTE

				Margrethe Müller, f. 1689.
			Magdalene Thomsen f. 1719, † 1777	
	Magdalene Charlotte Andersen, f. 1789, † 1849	Magdalene Zoffmann, f. 1753, † 1789		8. Johannes Thomsen f. 1681, † 1739
			6. Alexander Zoffmann	7. Johan Gottfred Zoffmann
		4. Jørgen Andersen f. 1730, † 1801	Anna	
			5. Anders Jørgensen	
				Agnes Hedwig Meyer
			Dorothea Naamanni	3. Johan Naamanni, f. 1781
		Agnes Hedwig Witzke, f. 1759, † 1829	1. Hans Hinrich Witzke, f. 1720, † 1788	Katharina Munck, f. 1684, † 1761
Thomas Jessen, f. 1777, † 1855				2. Hans Hinrich Witzke, f. 1681, † 1750
		Nicolai Jessen, f. 1749, † 1826	Catharina Margrethe, f. 1722, † 1755	
			Thomas Jessen, f. 1699, † 1755	

JESSEN, FØDT ANDERSENS, FORFÆDRE.

{ Magdalene Brandt, f. 1654, † 1732 }	{ Magdalene Lorentzen, f. 1623, † 1661 }	{ Agate Himcken, f. 1602, † 1664 }	{ 18. Johan Himcken }
{ 10. Christian Müller f. 1638, † 1710 }	{ Margrethe v. Einen }	{ Catharina }	{ 14. Hinricch v. Einen }
{ Mette Christens Datter, f. 1650, † 1713 }	{ 9. Hans Thomsen, f. 1649, † 1717 }		

{ Regina Sophie
 } Andreas Meyer

D.

OPLYSNINGER TIL STAMTAVLE C.

EN meget stor Deel af nedenstaaende Oplysninger har jeg faaet af Pastor emer. *Christian Knudsen*, der ved sit Studium af Kirkebøgerne og andre Kildeskrifter har erhvervet sig et indgaaende Kjendskab til Personer og Forhold paa Als i det 17de og 18de Aarhundrede.

Hvor der i det Efterfølgende er henviist til Kirkebøger eller andre Skrifter vil det sige, at en Deel af de givne Oplysninger, — men ikke alle —, findes der.

1. Hans Hinrich Witzke, f. 1720, † 1788, var en anset Kjøbmand og Kornhandler i Sønderborg, som havde 13 Børn. En Søn af ham, Jørgen Peter Witzke, købte Hjortholm 1796 af sin Svigerfader, Johannes Brandt, see Afsnit E. under A. 3. B. 6. En Sønesønssøn af H. H. Witzke blev gift med en Datter af en Dattersønnesøn, see Afsnit B. under A. 6, B. 4. (Sønderborg Kirkebog).

2. Hans Hinrich Witzke, f. 1681, † 1750, var Sadelmagersvend, da han kom til Sønderborg fra Polen, og heed oprindelig Witzky. Han begyndte at høre med Smør og nedsatte sig som Kjøbmand i Sønderborg (Sønd. Kirk).

3. Johan Naamanni, f. 17 . . , † 1781, var Bagermester i Sønderborg.

4. Jørgen Andersen, f. 1730, † 1801, havde først sin Faders Bondegaard i Mummark, var derefter Forpagter paa Kainæsgaard fra 1773 til 1800 og kjøbte Nygaard paa Kainæs 1800. Han var bekendt for at være en klog og dygtig Mand og var blandt Andet ofte Boniteringsmand ved Udskiftningen. I sit andet Ægteskab med Magdalene Zoffmann havde han fem Børn, hvoraf en Søn, Alexander Andersen, eiede Nygaard og var Forpagter paa Kainæsgaard fra 1814 til 1834. En Datter blev gift med Thomas Thomsen, Eier af Hjortspring, en anden Datter med Pastor Svendsen i Adserballe. Jørgen Andersen og begge hans Hustruer er begravede paa Lysabild Kirkegaard. (Lysabild Kirkebog).

5. Anders Jørgensen var Boelsmand i Mummark.

6. Alexander Zoffmann var Borgermester i Sønderborg fra 1740 til 1766. Hans Hustru, Magdalene Thomsen, døde 1777 som Enke i Nordborg, hvor hendes Liigesten findes i Kirken.

7. Johan Gottfred Zoffmann var Huusfoged i Sønderborg fra 1692 til 1710.

8. Johannes Thomsen, ogsaa kaldet Hans Hansen Flensborg, f. 1681, † 1739, var født i Flensborg, men gik i Skole i Odense, hvor han blev Student 1703. Han studerede i nogle Aar i Rostock og ved andre tyske Universiteter, men besøgte efter sine Forældres Anmodning ikke „Saxen, eftersom det var i de samme Tider kundbart, at Svensken var der med sin Armadie indfalden.“ I Aaret 1709 tog han Embedsexamen i Kjøbenhavn med Characteren laudabilis, var dernæst Huuslærer hos Pastor Nicolaus Harboe i Ulke-

bøl, indtil han 1710 blev kaldet til Adserballe, hvor han var Præst til sin Død 1739. 1711 ægtede han Jomfru Margrethe Müller, ældste Datter af Formanden, Hr. Provst Christian Müller, og fødtes der 13 Børn i dette Ægteskab. (Adserballe Kirkebog).

9. Hans Thomsen Flensborger, f. 1649, † 1717, gift med Mette Christens Datter, f. 1650, † 1713, „hvilke siden reiste fra Flensborg og satte deres Boe-Deel i Odense paa Fyens Land for at handle og sætte Kramboe, hvilket og lykkelig og vel lod sig see og betee for dem, saa at de blev rige og ansete Folk. Som en fornem Kjøbmand og Viinhandler gav de ogsaa deres Børn en god Opdragelse og holdt dem i Regne- og Skrive-skole indtil i det 14de Aar.“ (Ads. Kirk. og Mumme: Beskrivelse af St. Knuds Kirke i Odense, 1844).

10. Christian Müller, f. 1638, † 1710. Han gik først i Haderslev Skole, senere i 5 Aar i Roeskilde Skole, og boede der hos Præsten Rhodus, hvis Søn Martinus Rhodus „elskede den salig Mand som sin egen Broder, og fulgtes disse begge Personer ad til Kjøbenhavn og blev annammede i de hæderlige Stndenters Tal 1660, men som hans salig Fader da alt var hensovet, vilde hans kjære Moder have, at han skulde gjøre en Reise til hans salig Faders Fædreneland og besøge sine Fætre, som han og gjorde, og reiste han til Hildesheim og var der et Aars Tid og øvede sig i sine Studeringer.“ Senere var han i nogle Aar hos Herskaberne paa Godserne Müggisfelde og Boller for „at informere deres adelige Børn. Derfra drog han til Kjøbenhavn om at søge sin Attestatum,

hvilken han og erlanget under Dr. Johan Wandalinus og Bartholinus med den berømmelige Characteer laudabilis.“ Efter fem Aars Ophold i Norge, hvor han var Regnskabsfører paa Bjergværket i Romerrige, kom han igjen tilbage til Kjøbenhavn, hvor han strax blev kaldet til Feltpræst og var i denne Stilling i fem Aar. „Imidlertid døde salig Hr. Steen Paulsen Rhodius, og eftersom Kong Christian 5, høilovlig Ihukommelse, vilde først og fremmest have sine Feltpræster forsørget, da ved Guds Forsyn og ved Feltpræstens indstændige Begjæring blev den salig Mand udkaaret til at være Sognepræst til Adserballe i sal. Hr. Steens Sted.“ Han var nu Præst i Adserballe fra 1680 til sin Død 1710.

I 1681 blev han gift med Magdalene, født Brandt, Enke efter hans Formand. Magdalene Brandt var født i Nordborg Præstegaard 1654 og blev gift med sin første Mand 1668, altsaa i den unge Alder af 14 Aar. Hun blev begravet i Adserballe 1732. (Ads. Kirk.)

11. Joachim Müller, f. . . . , † 1649, var Conrector ved den lærde Skole i Haderslev fra 1626 til 1649. (Ads. Kirk. og Lautrup: Beskrivelse af Byen Haderslev, 1845).

Andreas Christensen Brandt, f. 1592, † 1670. Han var 1620 Rector i Nakskov og blev 1621 kaldet til Nordborg, hvor han var Præst til sin Død, altsaa i 49 Aar. (Nordborg Kirkebog.)

13. Johannes Müller var Raadmand i en By i Stiftet Hildesheim, Hannover, antagelig Byen Elze. (Ads. Kirk.)

14. Hinrich v. Einen, „Sal. Kong Christian 4, høilovlig Ihukommelse, som den Tid residerede paa Haderslevhuus, hans velbestalter Kongelig

Skilderer og Contrafeier.“ Han har altsaa været Kgl. Kunst- og Portrætmaler. (Ads. Kirk.)

15. Christen Andersen var Bonde og Kirkeværge i Brande Sogn, Koldinghuus Amt. (Nordb. Kirk.)

16. Dominicus Lorentzen, f. 1585, † 1639. Han var født i Sønderborg, gik i Skole i Kiel, Lybæk og Lyneborg. 1613 blev han Slotspræst i Reinfeld i Holsteen, 1620 Slotspræst i Sønderborg og 1622 Slotspræst i Nordborg, hvor han blev til sin Død. (Nordb. Kirk. og Jensens Statistik.)

17. Hinrich Herbst var Raadmand i Gronau ved Hildesheim. (Ads. Kirk.)

18. Johan Himcken var Borger i Sønderborg. (Nordb. Kirk.)

E.

CHRISTIAN SCHWENSENS, LUCIE SCHWENSENS OG SOPHIE FRIEDERIKKE LOUISE SCHWENSENS EFTERKOMMERE.

CHRI**S**TIAN SCHWENSEN er født 1764 i Bommerlund ved Flensborg, hvor hans Fader var Kromand. Som tolvvaars Dreng kom han paa Flensborg Latinskole, men han dimitteredes af Præsten i Tinglev 1784. Han studerede ved Universitetet i Kiel, hvor han tog theologisk Embedsexamen i 1788. Efterat have været Huuslærer i Kollund og Haderslev i nogle Aar, var han Diakon i Nibøl, Tønder Amt, fra 1791 til 1793, Præst i Adsbøl fra 1793 til 1795 og endelig Præst i Hørup fra 1795 til sin Død 1845, altsaa i 50 Aar.

En Broder til Christian Schwensen, Peter Schwensen, forpagtede Brahetrolleborg paa Fyen og blev Stamfader til en Linie af Familien i Danmark. En anden Broder, Marcus Schwensen, fik Bommerlund Kro efter sin Fader.

Christian Schwensen var to Gange gift, første Gang med Lucie Jessen, født 1774, død 1809, en Datter af Lehnsfoged Just Hinrich Jessen i Nibøl og Hustru Dorothea Margrethe, født Sibbers. I dette Ægteskab fødtes 6 Børn foruden to, der døde som smaa. Anden Gang blev han gift med Sophie Friederikke Louise

Jessen, om hvis Forfædre see under Afsnittene F og G. I dette Ægteskab fødtes der 7 Børn.

A. 1. PETER SCHWENSEN, f. 1796, † 1847, Forpagter af Nørager og Snedinge paa Sjælland, ~ Sophie Frederikke Bernhoft, f. 1816, † 1889. B.

B. 1. **Lucie Vilhelmine C. S. Schwensen**, f. 1837, † 1857, ~ cand. theol. Børge Werlauf, f. 1821, † 1873. B.

C. *Erik Werlauf*, død som Barn.

B. 2. **Vilhelmine Caroline B. L. Schwensen**, f. 1841, † 1904, ~ Jens Peter Holten, Overdyrlæge ved Husarerne, f. 1830, † 1900.

C. *Thyra Caroline Sophie Holten*, f. 1869, ~ Ingeniør Peter Rasch i Randers, f. 1861. Directeur for Maskinfabrikken „Strømmen“. B.

D. 1. Holten Rasch, f. 1900.

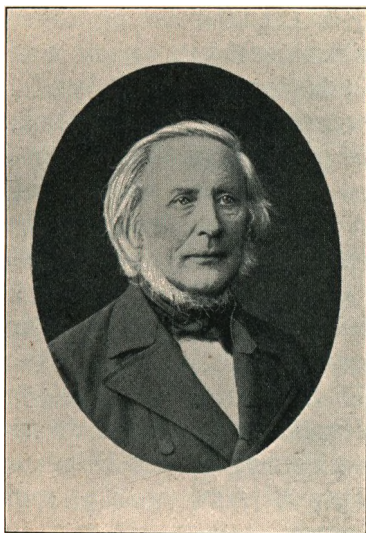
D. 2. Torben Rasch, f. 1903.

D. 3. Vibeke Rasch, f. 1905.

A. 2. JUSTUS HEINRICH SCHWENSEN, f. 1800, † 1877, ~ Cathinca Møller, f. 1814, † 1903.

Efterat J. H. Schwensen havde lært Handelen i Flensborg, kom han i en Alder af 24 Aar til Christiania. Her var han i tre Aar Kontorist hos Grosserer Nicolai Andresen og etablerede derefter selv en Kortevarerforretning i 1827 paa Hjørnet af Prindsens- og Dronningensgade. Efter Ildebranden 1857 gik Kortevarerforretningen over til hans Broder, Carl Schwensen, og selv drev han fra denne Tid en betydelig Bankierforretning. Han døde 1877, 50 Aar, efterat han var bleven selvstændig. I 1832 blev han gift med Cathinca Møller.

J. H. Schwensen var en meget agtet og anset Mand, som havde en Mængde Tillidshverv i det offentlige Liv. Saaledes var han i 12 Aar Medlem af Formandskabet

Justus Heinrich Schwensen.

og i 20 Aar Medlem af Repræsentantskabet for Christiania Kommune, desuden i 16 Aar Medlem af Skolekommissionen, ligesom han var Medlem af Beskatningskommissionen. Endvidere var han Medlem af Statens Laane- og Disconteringskommission og i længere Tid Directeur for Hypothekbanken. Han var desuden blandt Grundlæggerne af Creditbanken og Christiania almindelige Brandforsikkringselskab og var med i Bestyrelsen af „Oscars Minde“ og „Toftes Gave“.

J. H. Schwensen kom til Christiania med et Par tomme Hænder men bragte det ved sin Dygtighed og Nøisomhed saa vidt, at han var en meget formuende Mand, da han døde. Han kom ganske vist til Norge i en heldig Periode, og han havde en stor Støtte i sin Hustru, men han kan alligevel være et Forbillede paa, hvad en Mand kan bringe det til, som kun har sig selv at stole paa.

Baade J. H. Schwensen og hans Hustru udøvede en storartet Velgjørenhed, medens de levede, og var i Stilhed manges Forsørger. Der indgik utallige Andragender om Hjælp til dem, og alle, som var værdige dertil, blev hjulpede.

Ved deres Død skænkede J. H. Schwensen og hans Hustru deres Formue, deels til velgjørende Formaal indenfor Christiania Commune, deels hovedsagelig til deres store Familie paa begge Sider. De er der ved bleven en stor Støtte for hele Familien, og der er mange, som mindes dem med Taknemlighed.

A. 3. ANNA MARGRETHE SCHWENSEN, f. 1802, † 1884, ~ Jørgen Hansen, f. 1802, † 1889.

Jørgen Hansen tog theol. Embedsexamen i Kjøbenhavn 1823, var Huuslærer i Hørup Præstegaard fra 1825

til 1827, Præst i Ballum 1827 til 1830, i Notmark fra 1830 til 1846 og i Igen fra 1846 til 1889 og var desuden Biskop paa Als og Ærø fra 1848 til 1864.

Allerede før 1848 var Hansen kommen i et politisk Modsætningsforhold til Hertugen af Augustenborg. Da han selv var af alsisk Bondeslægt og sympathiserede med de alsiske Bønder, støttede han dem paa forskellig Maade i deres Opposition mod Hertugen.

Strax efter Oprørets Udbrud i Marts 1848 og efter Hertugens Flugt blev der til Forsvar af Øen oprettet en Folkevæbning paa Als. Als var nemlig ikke bleven besat af de tyske Tropper og blev det heller ikke senere under hele Trearskrigen. Desuden blev der paa Als dannet et Folkeraad, for hvilket Hansen blev Formand. Folkeraadet fik imidlertid aldrig nogen rigtig Betydning, og Hansen udtraadte snart af det for at indtræde i en Bestyrelsescommission, der var udnævnt af den danske Regjering, og som fra September 1848 til November 1849 forvaltede Als og Ærøs verdslige Anliggender. Hansen havde derfor i dette Tidsrum den kirkelige og tildeels den civile Bestyrelse af Øerne i sin Haand.

Efterat Hansen i 1864 var bleven afsat af Preusserne som Biskop, vedblev han til sin Død 1889 at være Sognepræst i Igen. Han var ialt Præst under 7 Konger, nemlig 4 danske og 3 preussiske.

Hansen skrev, især i sine yngre Aar, en Deel i Bladene og udgav adskillige Brochurer, nærmest om Skole- og Fattigvæsen og Sprogforholdene. I sine ældre Aar udgav han et Skrift: „Om Menneskeslægtens Religionsformer“.

De havde 11 Børn:

B. 1. **Christian Hansen**, f. 1829. Han tog slesv. jur. Embedsexamen i Kjøbenhavn og var fra 1868 til 1891 Herredsfoged i Broager. Han har udgivet en Brochure: „Den bibelske Foreningstankes sociale Betydning“. ~ Nathalie Kastrup, f. 1842. B.

C. *Margrethe Hansen*, f. 1869, ~ Protokolsekretær Oscar Zitting i Helsingfors, f. 1864. B.

D. 1. Christian Zitting, f. 1894.

D. 2. Berndt Zitting, f. 1896, † 1902.

B. 2. **Justus Hansen**, f. 1830, † 1906, Grosserer i Christiania, ~ Annette Anfindson, f. 1834, † 1905.

B. 3. **Anna Hansen**, f. 1831, † 1875, ~ Gerhard Grove, f. 1818, † 1895, Sognepræst i Nyker paa Bornholm fra 1858 til 1875, i Gjerslev fra 1875 til 1895.

B. 4. **Sophus Hansen**, f. 1833, † 1868, var Landmand og Forpagter paa Sønderborg Ladegaard. ~ Cornelia Ahlmann, f. 1846, † 18 . .

B. 5. **Lucie Hansen**, f. 1835, ~ Christian Bruhn, f. 1828, † 1896, Sognepræst i Brarup fra 1860 til 1864, i Haderslev fra 1864 til 1877, i Gram fra 1877 til 1888 og i Rørby fra 1888 til 1896. B.

C. 1. *Johannes Bruhn*, f. 1869.

C. 2. *Anna Margrethe Bruhn*, f. 1872, ~ Christian Klæbel, Apotheker i Skagen, f. 1872. B.

D. 1. Kirsten Gunver Klæbel, f. 1903.

D. 2. Vagn Eyvind Klæbel, f. 1906.

C. 3. *Magdalene A. Bruhn*, f. 1876.

B. 6. **Helene Hansen**, f. 1837, † 1905, ~ Jørgen Peter Witzke, f. 1835, † 1901, Eier af Hjortholm fra 1860 til 1898. Familien Witzke har eiet Hjortholm fra Fader til Søn i 102 Aar.

C. 1. *Jørgen Peter Witzke*, f. 1861, Forpagter af

Hjortholm fra 1891 til 1898, Eier af Kaiærødgaard fra 1901 til 1907. ~ Frederikke Fechtenburg, f. 1862, † 1890. B.

D. 1. Ellen Amalie Witzke, f. 1888.

D. 2. Jørgen Peter Witzke, f. 1890.

C. 2. *Anna Margrethe Witzke*, f. 1864, † 1879.

B. 7. **Jørgen Hansen**, f. 1839, † 1906. Oberst. Han deltog i den anden slesvigske Krig og blev efter et tappert Forsvar taget til Fange i Skandse Nr. 9 ved Stormen paa Dybbøl den 18de April 1864. Han var i nogle Aar Afdelingschef ved Gensdarmeriet og blev efter dettes Opløsning udnævnt til Chef for 27de Bataillon i Fredericia. ~ Adele Ovesen, f. 1849, † 1901.

B. 8. **Stephan Tedens Hansen**, f. 1841, † 1903. Gros-serer i Christiania.

B. 9. **Sophie Hansen**, f. 1842, ~ Doctor Johannes Tadey, f. 1839, † 1870.

B. 10. **Margrethe Hansen**, f. 1844, ~ Oberstlieutenant Otto Walther, f. 1829. Han deltog med Hæder i begge slesvigske Krige og var med i Kampen ved Dybbøl den 5te Juni 1848, i Slaget ved Fredericia den 6te Juli 1849 og i Slaget ved Isted den 25de Juli 1850, ligesom han i 1864 deltog i Forsvaret af Dybbøl og var med i nogle mindre Træfninger. Fra 1882 til 1900 var han Fattiginspecteur i Svendborg. B.

C. 1. *Justus Walther*, f. 1865, Eier af Espekjær, ~ Johanne Jungersen, f. 1870.

C. 2. *Petra Walther*, f. 1867, † 1885.

B. 11. **Cathinca Hansen**, f. 1846, ~ Jørgen Ahlmann, f. 1843, Søn af den i Afsnit A, II, nævnte Nicolai Ahlmann. Han var Eier af Werthemine fra 1873 til 1882 og købte Daugaard 1883. B.

C. 1. *Marie Ahlmann*, f. 1874, ~ Emil Lunding, f. 1875, Forpagter af Daugaard og Nyborg Avlsgaard. B.

D. Anna Margrethe Lunding, f. 1904.

C. 2. *Margrethe Ahlmann*, f. 1883, ~ Grosserer Oscar Weng, Kjøbenhavn, f. 1880.

A. 4. DOROTHEA SCHWENSEN, f. 1805, † 1886. Hun bestyrede Huset for sin Broder, Pastor Schwensen, medens han var Enkemand.

A. 5. CATHARINE SCHWENSEN, f. 1805, † 1855.

A. 6. MARCUS SCHWENSEN, f. 1809, † 1873. Han var Skibscapitain og førte blandt andre Skibe „Caroline Amalie“, det første Dampskib, der seilede mellem Kjøbenhavn og Flensborg. Senere nedsatte han sig som Kjøbmand i Sattrup i Angeln og flyttede derfra til Flensborg, hvor han levede sine sidste Aar, ~ Gesche Margaretha Traugott, f. 1820, † 1889. B.

B. 1. **Christian Schwensen**, f. 1839, † 18 .., Sømand.

B. 2. **Lucie Schwensen**, f. 1841, † 1905, ~ Edward Dycker, f. 1838, † 1875, Kjøbmand i America. B.

C. 1. *Isabella Dycker*, f. 1865.

C. 2. *Edward Dycker*, f. 1866.

C. 3. *Charles Dycker*, f. 1869, † 1870.

C. 4. *William Dycker*, f. 1871.

C. 5. *Lucy Dycker*, f. 1874, † 1875.

B. 3. **Anna Schwensen**, f. 1843, † 1897, ~ Skibscapitain Matthias Peschke Koedt, f. 1841, ~ 1894.

B. 4. **Caroline Schwensen**, f. 1846, ~ Doctor C. F. Ellefsen, Christiania, f. 1849. B.

C. 1. *Cathinca Ellefsen*, f. 1880, ~ Hammer, Sarpsborg. B.

D. 1. Cathinca Hammer.

D. 2. Ellen Hammer.

D. 3. Carl Ludvig Hammer.

C. 2. *Julie Ellefsen*, f. 1882, † 1889.

B. 5. **Justus Schwensen**, farmer i Missouri.

B. 6. **Cathinca Schwensen**, f. 1854, † 1904, ~ Fabrik-ejer Emil Fritsch, America, f. 1841, † 1905.

B. 7. **Carl Schwensen**, farmer i Missouri.

B. 8. **Christian Schwensen**, farmer i Missouri.

B. 9. **Sophie Schwensen**, f. 1860, ~ Overretssagfører Boe, Christiania, f. 1843. B.

C. 1. *Justus Boe*, f. 1881, Jurist.

C. 2. *Maggie Boe*, f. 1883.

C. 3. *Cathinca Boe*, f. 1885.

B. 10. **Holger Fangel Schwensen**, f. 1863, Forpagter af Vingsted og Haraldskjær fra 1885 til 1893, Eier af Skovbøllegaard fra 1894 til 1907, af Lønsgaard fra 1909. ~ Anna Hilda Caroline Hilligsøe, f. 1868. B.

C. 1. *Holger A. Traugott Schwensen*, f. 1892, stud. juris.

C. 2. *Justus A. Traugott Schwensen*, f. 1893.

C. 3. *Cathinca M. M. Traugott Schwensen*, f. 1895.

C. 4. *Einar C. A. Traugott Schwensen*, f. 1897.

C. 5. *Ib Torben M. A. Traugott Schwensen*, f. 1899.

A. 7. CHRISTIAN CARL AUGUST SCHWENSEN, f. 1811, † 1899. Han blev Student 1830, tog theologisk Embedsexamen i Kjøbenhavn 1836 og blev Kapellan i Hørup 1838. Efter sin Faders Død fulgte han ham i Embedet og var Præst i Hørup til 1893, saa at Fader og Søn har været Præster dér i den usædvanlig lange Tid af 98 Aar. Da Schwensen og hans Fader havde døbt, konfirmeret og viet Beboerne i Hørup Sogn i flere Generationer, kjendte han dem alle nøie personligt og følte sig knyttet til dem, ligesom de følte

sig knyttede til ham. Han var gift to Gange, første Gang med Elise M. S. Bonnichsen, f. 1812, † 1848. I dette Ægteskab fødtes tre Børn. Anden Gang var han gift med Marie A. K. R. Stephensen, f. 1828. I dette Ægteskab var der eet Barn. B.

B. 1. **Sophie Schwensen**, f. 1845, ~ Theodor Hansen, f. 1838, Slotspræst i Athen, Sognepræst i Østrup fra 1877 til 1909. Han har udgivet flere Skrifter, deriblandt eet om græske Forhold. B.

C. 1. *Sophie Elisabeth Hansen*, f. 1870, ~ Skoleinspecteur Niels Christian Lunding, Kjøbenhavn, f. 1867. B.

D. 1. Ib Lunding, f. 1896.

D. 2. Niels Chrisrian Lunding, f. 1898.

C. 2. *Kirsten Inge Hansen*, f. 1871, ~ Henrik Hoffmeyer, Sognepræst i Frederiksberg, f. 1865. B.

D. 1. Christian Julius Hoffmeyer, f. 1891.

D. 2. Hans Poul Hoffmeyer, f. 1893.

D. 3. Thorvald Hoffmeyer, f. 1896.

C. 3. *Sven Hansen*, f. 1874, Ingenieur i America.

C. 4. *Christian Hansen*, f. 1875, Forpagter paa Baggesvogn, ~ Julie Schæfer, f. 1881. B.

D. 1. Theodor Jorsal Hansen, f. 1904.

D. 2. Erik Jorsal Hansen, f. 1906.

D. 3. Vibeke Jorsal Hansen, f. 19 . .

C. 5. *Nicolai Hansen*, f. 1881, Fotograf i Nyborg, ~ Nielly Benzon, f. 1880. B.

D. 1. Engelke Tange Hansen, f. 1907.

D. 2. Lili Margrethe Tange Hansen, f. 1909.

B. 2. **Christian Schwensen**, f. 1847, † 1895, Forpagter af Kvistrup 1875 til 1882, af Palsgaard fra 1883 til 1895, ~ Rasmine A. C. de Jermiin, f. 1858, † 1893. B.

C. 1. *Christian Immanuel Schwønsen*, f. 1877, Eier af et Bryggeri og en Landeiendom i Mariager, ~ Rig-mor Sorwad Dresing, f. 1880. B.

D. 1. Gudrun Schwønsen, f. 1904.

D. 2. Inger Margrethe Schwønsen, f. 1906.

C. 2. *Immanuel Schwønsen*, f. 1881, Afdelingschef i Mc. Cormicks Fabrikker, Milwaukee, America, ~ Hannah Hansen, f. 1881. B.

D. Julie Schwønsen, f. 1906.

C. 3. *Doris Schwønsen*, f. 1883, ~ Communelærer Jørgen Jørgensen, Kjøbenhavn, f. 1873. B.

D. 1. Gerda Truels Jørgensen, f. 1905.

D. 2. Kirsten Truels Jørgensen, f. 1908.

C. 4. *Elise Schwønsen*, f. 1886, Fotograf i Havndal.

C. 5. *Carl Schwønsen*, f. 1889, stud. med.

C. 6. *Justus Henrik Schwønsen*, f. 1893.

B. 3. *Elise Schwønsen*, f. 1848, ~ Jørgen Knudsen, f. 1850, Forpagter paa Knivholdt fra 1876 til 1883, Eier af St. Veilegaard fra 1884 til 1898. B.

C. 1. *Knud Knudsen*, f. 1877, Ingenieur i Argentina.

C. 2. *Anna Knudsen*, f. 1879, † 1906.

C. 3. *Svend Knudsen*, f. 1880, † 1881.

C. 4. *Christian Knudsen*, f. 1882, Eier af Nystedgaard.

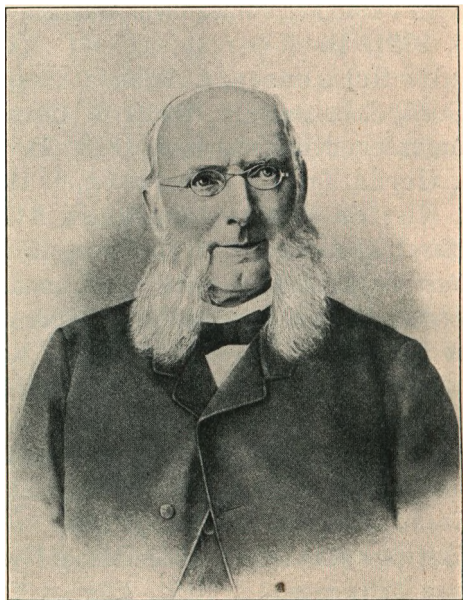
B. 4. *Jørgen Schwønsen*, f. 1858, Eier af Trudsholm, ~ Marie Hornung, f. 1863. B.

C. 1. *Kirsten Marie Schwønsen*, f. 1887, Commune-lærerinde.

C. 2. *Christian Schwønsen*, f. 1890, stud. polyt.

A. 8. LUCIE SCHWENSEN, f. 1813, † 1842.

A. 9. CARL SCHWENSEN, f. 1816, † 1891. Han fik som Dreng sammen med sin Broder Christian Privat-Undervisning hos sin Svoger, Pastor Jørgen Hansen

Carl Schwensen.

i Ballum. Efter sin Konfirmation kom han i en Alder af 14 Aar i Handelslære hos sin Broder J. H. Schwensen i Christiania og blev fra den Tid af indtil sin Død, altsaa i 61 Aar, i samme Forretning, de sidste 34 Aar som Chef. Efter Ildebranden 1857 udtraadte nemlig J. H. Schwensen af Forretningen, og han blev alene Indehaver af Firmaet, som nu kaldtes Carl Schwensen. I Begyndelsen af Ottierne optog han sin Søstersøn, Stephan Hansen, og desuden Bernt Bjelke som Compagnoner, og Firmaet heed herefter Carl Schwensen & Co. Forretningen eksisterer endnu under dette Navn, men der er ingen mere af Familien, som er Indehaver af den.

Carl Schwensen var ligesom sin Broder en meget anset Mand i Christiania. Han var indtil sin Død en af Directeurerne for Creditbanken og var desuden i mange Aar i Directionen for Overformynderiet og Medlem af Toldcommissionen

Carl Schwensen udvidede den Forretning, som hans Broder havde begyndt, og bragte den ved sin Dygtighed saa vidt, at det var een af de største Kortevarerforretninger en gros i Norge. Han samlede sig derved en betydelig Formue, som han tildeels anvendte til velgjørende Formaal, medens han levede, og som han efter sin Død for en stor Deel skjænkede sine 28 Sødskendebørn. Han har derved bidraget til, at det er gaaet dem godt i Livet, hvorfor ogsaa hans Navn bør bevares i taknemlig Erindring af dem og deres Efterkommere.

A. 10. ANNA SCHWENSEN, f. 1818, † 1842.

A. 11. LOUISE SCHWENSEN, f. 1819, † 1893, ~ Pastor Holger Fangel, f. 1811, † 1899. Han var Sognepræst i Notmark fra 1849 til 1893 og tilbragte sine

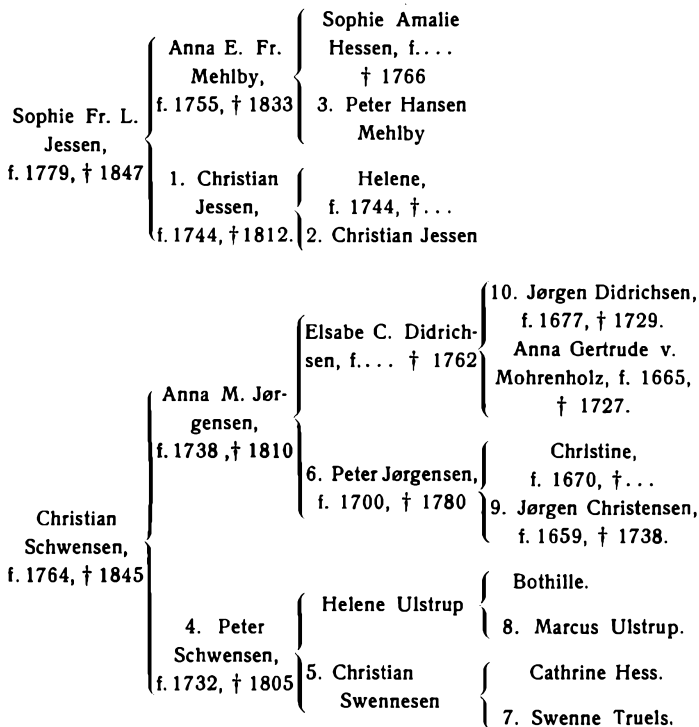
sidste Aar hos sin Søn i Faaborg, see Afsnit B. under A. 6. B. 3.

A. 12. HELENE SCHWENSEN, f. 1820, † 1883. Hun bestyrede Huset for sin Broder Carl i Christiania.

A. 13. CHARA SOPHIE STEPHANIE SCHWENSEN, f. 1821, † 1892, ~ Hans Hinrich Jessen, f. 1820, † 1903, see Afsnit B. under A. 6.

F.

CHRISTIAN SCHWENSENS OG SOPHIE FR. L. SCHWENSEN, FØDT JESSENS, FORFÆDRE.

G.

OPLYSNINGER TIL STAMTAVLE F.

D^E fleste Meddelelser, der findes i Stamtavle F og i nedenstaaende Oplysninger, er samlede af Pastor Christian Schwensen (den yngre) og findes i dennes Familieoptegnelser. Christian Schwensen har faaet disse Meddelelser igjen fra sin Fader. De grunde sig deels paa mundtlig Overlevering i Familien, deels paa Uddrag af Kirkebøgerne.

1. Christian Jessen, f. 1744, † 1812, var Hofpræst hos Hertugen paa Augustenborg fra 1776 til 1812, ~ Anna Elisabeth Frederikke Mehlby.

2. Christian Jessen var Kjøbmand og Raadmand i Aabenraa.

3. Peter Hansen Mehlby var Godsinspectør paa Sandbjerg i Sundeved.

4. Peter Schwensen, f. 1732, † 1805, ~ 1764 Anna Margrethe Jørgensen, Enke efter Bendixen, hvorved Schwensen blev Eier af Bommerlund Kro. Det vides ikke med Bestemthed, om han skrev sig Schwensen eller Schwensen. Han var først Sømand og har ført Skib fra Aabenraa i en ung Alder.

Bommerlund Kro ligger ved den gamle Oxervei, hvorpaa dengang al Færdsel gennem det østlige Slesvig mellem Danmark og Tydskland foregik, og Kroen

var derfor besøgt af alle Reisende. Saaledes overnattede Frederik den Sjettes Svigerfader, Prinds Carl, altid paa Bommerlund paa sine Reiser fra og til Kjøbenhavn.

En Søster af Schwensen blev omtrent 100 Aar.

5. Christian Swennesen var Skipper i Aabenraa og døde paa sit Skib ved Gulland i Sverrig.

6. Peter Jørgensen, f. 1700, † 1780, var en formuende og anset Gaardmand i Kliplev. Den sidste Ulv i Slesvig skal være skudt paa hans Begravelsesdag.

7. Swenne Truels var Skipper i Aabenraa. Familien skal oprindelig stamme fra Sverrig.

8. Marcus Ulstrup var Gaardmand i Barsmark, siden i Stollig.

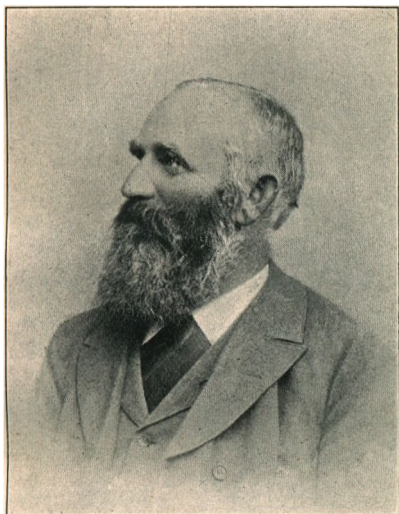
9. Jørgen Christensen, f. 1659, † 1738, var Gaardmand i Kliplev, ~ Christine, f. 1670 i Felsted.

10. Jørgen Didrichsen, f. 1677, † 1729, Eier af Poulskro i Kliplev, ~ Anna Gertrude von Mohrenholz, f. 1665, † 1727, som var af tydsk Adel i Mecklenborg og skal være kommen til Nordslesvig i Krigstider.

Anna Johanne Jessen, født Knudsen.

Thomas Jessen.

OPTEGNELSER

OM

FAMILIEN JESSEN

AF

THOMAS JESSEN

II.

INDHOLD:

THOMAS JESSEN OG ANNA JOHANNE,
FØDT KNUDSEN

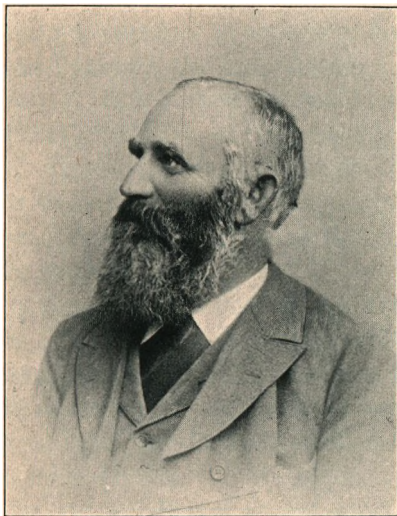
KØBENHAVN

TRYKT HOS NIELSEN & LYDICHE (AXEL SIMMELKLÆR)

1916

Anna Johanne Jessen, født Knudsen.

Thomas Jessen.

THOMAS JESSEN OG ANNA JOHANNE JESSEN, FØDT KNUDSEN.

A NNA JOHANNE KNUDSEN er født den 26de December 1847 paa Lysholm paa Als. Hendes Forældre var Knud Knudsen, f. 1819, † 1903, og Metthea Marie Elisabeth, født Frost, f. 1821, † 1915, begge af gammel alsisk Slægt. Knud Knudsens Forfædre har nemlig i fem Slægtled boet i Igen og Ketting Sogne, og Familien Frost har i fire Slægtled boet i Sønderborg, Nordborg og Svenstrup Sogne.

Knud Knudsen var Landmand og overtog i 1844 Lysholm som Arv efter sin Bedstefaders Broder, Johan Peter Knudsen, som var barnløs. Dennes Hustru, Anna Johanne, født Andersen, var desuden en Søster til Marie Elisabeth Frost, som var Bedstemoder baade til Knud Knudsen og hans Hustru.

Lysholm var en Parcel af det gamle Østerholm Slot og havde dengang et Jordtilliggende af 73 Hektar. Knud Knudsen var en anset Mand paa Als og havde mange offentlige Hverv. Saaledes var han i mange Aar Formand for det alsiske Brandforsikringselskab.

Anna Knudsen blev underviist hjemme sammen med sine Søskende af forskjellige Lærerinder. Efter sin Konfirmation deltog hun i Husholdningen under sig Moders Vejledning og lærte at føre den med Dygtighed og

Sparsommelighed. I flere Aar passede hun ogsaa Meieriet sammen med sin Søster.

Hendes Barndom og Ungdom faldt i den bevægede Tid mellem begge Krige og i de første Aar efter Fredslutningen. I Krigsaarene var der i Reglen stor Indkvartering paa Lysholm. Saaledes drog Oberst Lasson, Chef for 22de Regiment, fra sit Kvarter paa Lysholm til Dybbøl og faldt ved Stormen den 18de April. Major Rist, Chef for 11te Regiment, var under begge Krige indkvarteret paa Lysholm og var en god Ven af Huset. Anna Knudsen var flere Gange i længere Tid i Besøg i hans Hjem i Kjøbenhavn.

Hjemmet paa Lysholm var gjæstfrit, og Familien deeltog i den store Selskabelighed, der dengang fandt Sted paa Als. Et mindre heldigt Udfald fik en Kanetour, som 20 danske Familier i Februar 1865 foretog til Augustenborg. Medens Selskabet dansede, blev der kastet med Steen gennem Ruderne, og en Deel Soldater og Haandværksvende trængte ind i Salen og drev Selskabet ud. Der vankede ved den Leilighed en Deel Stød og Slag. Saaledes fik Anna Knudsen sin Kjole revet i Stykker og et Slag af den flade Klinge paa Ryggen, hvoraf der endnu var Mærker fjorten Dage efter.

Thomas Jessen er født den 30te April 1848 paa Maibølgaard. Den første Erindring, han har fra sin Barndom, er, at han sad paa Kanten af en Mergelkule i Askul og morede sig med at trille Jordklumper i Vandet. Hans Fader kom saa og sagde, at han maatte passe paa ikke at falde i Vandet, tog ham med over Marken til Holdan, hvor de mødte en Mand, til hvem han sagde, at han kunde se, at han begyndte at blive gammel, da han allerede havde saa stor en Søn.

Indtil sit trettende Aar fik han Underviisning hjemme, men efter Sommerferien 1860 kom han og hans Fætter, Christian Schwensen fra Hørup Præstegaard, paa Flensborg Latinskole, hvor de blev i 3 $\frac{1}{2}$ Aar, indtil Skolen blev lukket af Preusserne i 1864. Medens Underviisningen i Haderslev Latinskole foregik paa Dansk og i Slesvig Latinskole paa Tysk, blev der i Flensborg Latinskole underviist paa begge Sprog. De fleste Lærere var fra Kongeriget, men der var dog ogsaa adskillige tysktalende og tysksindede Lærere. Det kan vel derfor nok siges, at Skolens Ordning i sproglig Henseende var liberal.

De to Fættre besøgte flere Gange deres Onkel Marcus Schwensen i Sattrup i Angeln, og de lagde paa disse Toure Mærke til, at meget gamle Folk endnu dengang talte Dansk i Angeln. Det samme var Tilfældet med de gamle Fiskere i Jørgensby og en Deel af Arbejderbefolkningen i den nordlige Deel af Flensborg.

I Flensborg boede de to Fættre paa Ballastbroen i Pension hos Provstinde Stephensen fra Broager. Skoleveien var lang og gik gennem Jørgensby. Der var mange Drengene i Jørgensby, som havde Lyst til at angribe de latinske, og der blev derfor udkjæmpet en Deel Kampe, hvor disse i Reglen trak det korteste Straa.

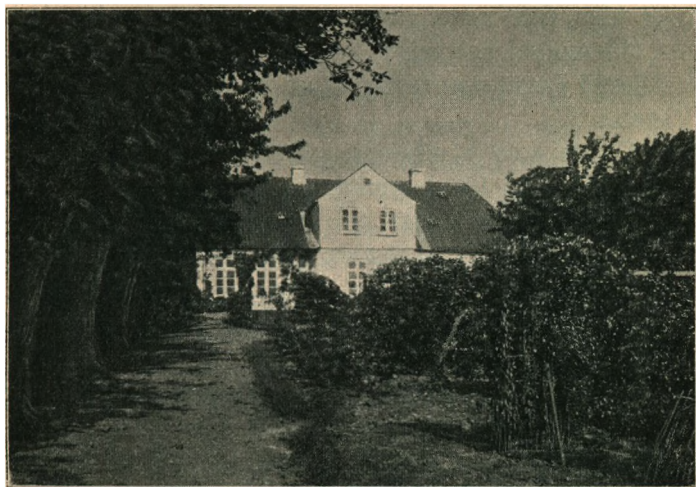
Thomas Jessen var altsaa i Flensborg i Februar 1864 og var paa nært Hold Tilskuer ved de Begivenheder, der fandt Sted ved Tilbageetoget fra Dannevirke. I Natten mellem 5te og 6te Februar kom Trainet gennem Flensborg, en uendelig Række Vogne, som kørte i Skridt og ofte maatte standse, naar Vejen var spærret. Vognrummelen kunde høres som en fjern Torden ovre ved

Ballastbroen. Onsdag Morgen den 6te begyndte Soldaterne at komme fra Dannevirke og drog efterhaanden nordpaa. Ved Ballastbjerget var der udstillet Poster, og Ingen maatte forlade Husene. Man frygtede nemlig et Angreb af Preusserne gennem Angeln. De første Regimenter kom i god Orden, men efterhaanden gik Soldaterne som de bedst kunde mellem hinanden, og de var saa trætte, at de lagde sig paa Gaden i lange Rækker paa den bare Stenbro. Kanonskuddene fra Sankelmark kunde tydeligt høres, og Thomas Jessen saa ogsaa flere østrigske Fanger, der blev bragt til Byen.

Efterhaanden drog de danske Tropper videre, og Torsdag Morgen forlod de sidste Flensborg samtidig med, at de preuiske Ulahner og Husarer reed ind i Byen. Thomas Jessen saa dem om Formiddagen ride parvis ned ad Hovedgaden mod Chausseen til Aabenraa. Hverken Folk eller Heste saa ud til at have lidt Nød, hvorimod de danske Soldater, som de efterhaanden bragte tilbage som Fanger, saa meget medtagne ud. Senere saa han Prinds Friedrich Carl ride ned ad Gaden tilligemed en stor Stab Officerer. Der var allerede tidligt om Morgenen udhængt slesvig-holsteenske Flag i Mængde, og Skarer af Folk, som sang Schleswig-Holstein, drog omkring i Byen og reev de danske Skilte ned. Efterhaanden rykkede nu de forskjellige Regimenter ind, saavel Preussere som Østrigere, og man saa Soldater overalt. De nye Myndigheder lukkede straks Skolen, der blev omdannet til Lazareth, og afskedigede alle de danske Lærere, og de to Fættre ønskede derfor at reise hjem til Als. Men Adgangen var jo nu spærret, og de bestemte sig derfor til at søge Audiens hos den Øverstkommanderende, General Wrangel, for at bede

om Tilladelse til at passere de tyske Linier ved Dybbøl. — Fætteren, som var den ældste, var Ordfører. Han fik imidlertid et barskt Afslag af den gamle, gnavne Herre, nemlig „um vierzehn Tage wiedergekommen“, og glade var de begge to, da de var vel ude igjen.

Fættrene reiste nu til Aarøesund, hvor en Bekjendt

Peberbjerg [Sophiebjerg] 1915 set fra Haven.

af dem var Toldforvalter, da de haabede ved hans Hjælp at faa fat i en Baad og saaledes slippe over til Fyen. Men da de kom til Aarøesund havde Østrigerne lige været der Dagen i Forvejen og slaaet alle Baadene i Stykker, saa at de maatte reise tilbage til Flensborg med uforrettet Sag.

De maatte nu reise den lange Vei over Hamborg, Lybæk, Malmø, Kjøbenhavn og Korsør til Als, hvor

Thomas Jessen blev i nogen Tid, medens hans Konfirmationsforberedelse fortsattes. Under Opholdet i Hamborg var Fættrene nær bleven kastet ud af det Hotel, hvor de logerede. Der var mange Gjæster i Restaurationen, som talte højt og seiersbevidst om Krigen. Christian Schwensen bemærkede, at Frankrig og England nok vilde komme Danmark til Hjælp, men herover blev Gjæsterne meget forbittede og raabte højt om „Herausschmeissen“. Værten, som var Italiener, fik imidlertid Drengene hurtig til en Side og op paa deres Værelse.

Da de kom til Malmø, gik en svensk Dampers ud af Havnen med hjempermitterede holsteenske Soldater. Da Skibet var et Stykke fra Bolværket, begyndte Soldaterne at synge „Schleswig-Holstein“, men herover blev Kaptainen vred, vendte om og seilede tilbage. Efterat have ligget stille lidt, seilede han igjen, men dengang sang Soldaterne ikke.

Paa Als var naturligvis Alle optaget af Krigen, og der laa Indkvartering overalt. Man kunde fra Maibølgaards Marker see Røgen fra Batterierne paa Broager og bagefter høre Skuddet. De tyske og danske Kanon-skud var lette at skjelne fra hinanden; Geværsalverne hørtes som en Knittren. Ogsaa Konfirmationsdagen, Palmesøndag, var der stærk Kanonade ved Dybbøl. Det var Skik i Hørup Kirke, at hver Konfirmant fremsagde et Skriftsted. Thomas Jessen havde hertil valgt et Vers af Bjergprædikenen, Matthæi Ev.: „Men søger først Guds Rige og hans Retfærdighed, saa skulle ogsaa alle disse Ting tillægges Eder“. Disse Ord har han senere i Livet søgt at holde sig for Øie.

Efter Konfirmationen kom han paa Sorø Akademi,

hvor han i 1867 tog artium (laud), og var derefter paa Grüners Handelsakademi, hvor han i 1868 tog Afgangsexamen med 1ste Karakter.

Der blev dengang paa de lærde Skoler stillet meget store Fordringer til, hvad der skulde opgives ved Examen, og det kunde derfor ikke undgaas, at den megen Stillesidden og Læsning indvirkede uheldigt paa Sundheden. Som Modvægt indførtes Kricketspillet, og dette blev ogsaa ivrigt benyttet, saavidt Tiden tillod det.

Af sine Klassekammerater fra Flensborg, Sorø og Handelsakademiet traf Thomas Jessen i mange Aar kun meget faa. Først efter omtrent 50 Aars Forløb fornyede han Bekjendtskabet med en Deel af dem. Af de 13 Dimittenter fra Sorø i 1867 var der i 1916 kun 7 i Live, de fleste i gode og anseete Stillinger.

Forøvrigt var Sorø i mange Henseender en god Skole. Da Eleverne boede sammen paa Akademiet, opdrog de hinanden nok saa meget, som Lærerne gjorde det. Der udvikledes en vis Kammeratskabsfølelse, og de Kanter og Unoder, som mange af Drengene havde, skulde Kammeraterne nok faa udpillet ved mundtlige eller haandgribelige Argumenter. Paa den Maade udvikledes Egenskaber, der senere kunde være dem til Nytte.

Som de fleste unge Mennesker havde Thomas Jessen Lyst til at see sig om i Verden, og dette var een af Grundene til, at han gik Handelsveien, efterat han efter sin Faders Ønske havde taget artium. Efter 3 Aars Forløb gik han fra Handelen til Landvæsenet. Den væsenligste Grund hertil var, at han foretrak Arbeidet i fri Luft for Kontorarbeidet. Imidlertid er han glad for, at han kom ud at rejse i sine unge Aar. Det har

bidraget meget til hans Udvikling, og i Særdeleshed seer han med Glæde tilbage paa sit Ophold i England. Efterat han først var bleven bosiddende Landmand, vilde han helst blive hjemme og passe Forretningen, og han gjorde i den Tid kun et Par kortere Reiser til Norge og Harzen.

Fra Kjøbenhavn kom han til Hamborg, hvor han i 1868—69 var Kasserer og Kontorist i Kjøbmand C. Juhls Smørforretning en gros. Derefter var han i 1869—70 i en en gros Kul- og Jernforretning i England hos Herrer Page, Olsen & Co.

Arbeidsmaaden i England er praktisk. Der handles i Arbeidstiden efter Princippet: tale saa lidt som muligt og bestille saa meget som muligt. I Cardiff var Kontortiden allerede forbi Klokken fem, men der blev arbejdet godt, saalænge den varede. I Hamborg medførte Expeditionen af Smørret med Damperne, at Kontortiden ofte trak ud til Klokken elleve Aften, og der var ikke altid nok at bestille.

Thomas Jessen besøgte bl. A. en Kulmine i Bjergene i Nærheden af Cardiff. Han gik gennem en Skakt dybt ned under Jorden og gennem lange Gange, hvor Kullene laa i Lag af forskellig Tykkelse. Der var en Hestestald under Jorden med 20 smaa Heste, som aldrig kom op.

I Sommeren 1870 reiste han hjem over Hull og Hamborg. I Hamborg maatte han sælge nogle af sine gamle Klæder for at faa Reisepenge. Han vendte derfor ikke hjem fra Udlandet som en riig Mand, men med et let Hjerte og en let Pung gik han hjem fra Sønderborg til Maibølgaard.

Forholdene var ikke hyggelige paa Als for de unge Mænd, der — som Thomas Jessen — var Optanter.

Krigen mellem Frankrig og Tyskland var begyndt, og Myndighederne i Slesvig, der troede, at alle unge Mænd, ogsaa Optanterne, skulde med i Krigen, søgte at forhindre dem i at flygte, hvad der dog lykkedes for mange, særligt paa Vestkysten, hvor der kun var faa Gensdarmere. Han forsøgte først at slippe over fra Fyenshav til Fyen, men paa Veien til Fyenshav hørte han, at hele Østkysten af Als var besat af Militær. Han vendte derfor om og reiste til Flensborg for derfra at tage med Banen nordpaa. Da han naaede Flensborg, hørte han imidlertid af sin Onkel Marcus Schwensen, at det var farligt at komme paa Jernbanestationen, da de unge Mænd blev taget ud af Vognene, og han fulgte derfor med Onkelen hjem og gik om Aftenen, da det var bleven mørkt, til Frydendal Kro, 1½ Mil nordvest for Flensborg. Derfra gik han saa den næste Morgen tidlig og kom ved Midnatstid over Grændsen ved Spandet i Nærheden af Ribe. Han blev kjørt et Par Miil, men Resten af Veien, antagelig 8 Miil, gik han altsaa i knap et Døgn. Et Par Dage efter kom der saa Ordre fra Berlin, at kun preussiske Undersaatter skulde med i Krigen.

Han reiste nu til Sjælland og kom som Landvæsens-elev til Gaarden Vognstrup ved Holbæk, hvor han var godt eet Aar. Efterat have lært Meieriet paa Kallundborg Ladegaard og aftjent sin Værnepligt paa Prøvestenen i 1872, var han Forvalter paa Verthemine paa Als i eet Aar. Vinteren 1873—74 var han hjemme og tiltraadte derefter Forpagtningen af Maibølgaard den 1ste Mai 1874.

Den 10de Marts 1876 blev han i Igen Kirke viet til Anna Johanne Knudsen. Der er altsaa nu gaaet over 40 Aar siden dengang, i hvilken Tid de har deelt Godt og Ondt med hverandre.

Thomas Jessen drev Maibølgaard i 30 Aar indtil 1ste April 1904, i det Store og Hele 30 lykkelige Aar.

De første 19 Aar indtil 1ste April 1893 var han Forpagter, de sidste 11 Aar Eier af Gaarden.

Maibølgaards Areal er 194,08 H. Ager, 6,04 H. Eng, 2,35 H. Skov og 5,82 H. Uproduktivt. Til Uproduktivt regnes Overdrev 2,34 H., Skrænt og Græskant ved Strand 1,23 H., Gaardsplads og Have ved Maibølgaard, Ørhuus og Peberbjerg 2,25 H., ialt 5,82 H. Gaardens Netto-Udbytte er 9024 Mark.

Under Maibølgaard dreves i de første 19 Aar 183,77 H. Ager, 6,04 H. Eng og 5,28 H. Uproduktivt, ialt 195,09 H., Resten 13,20 H. dreves under Peberbjerg. I 1893 kom imidlertid 6,71 H. fra Peberbjerg til Maibølgaard, i 1900 2,64 H. og i 1902 3,85 H., saaledes at i 1902 hele Arealet var under Maibølgaards Drift.

Sædskiftet var indtil 1893 som i hans Faders Tid, dog med den Forskjel, at der kun var 6 smaa Marker, da den syvende dreves under Peberbjerg. Sædskiftet i de smaa Marker var: 1, Grønjordshavre, 2, Brak, 3, Hvede, 4, Byg, 5, Kløver, 6, Græs. Efterat han i 1893 havde købt Gaarden, forandredes Sædskiftet, idet den 3die Aars Græsmark faldt bort i de store Marker, saaledes at der kun blev syv store Skifter. Den udskudte store Mark (Peberbjergskobbel) lagdes til de smaa Marker tilligemed det Areal, der efterhaanden kom til fra Peberbjerg, og de smaa Marker dreves nu i 8 Skifter, nemlig 1, Grønjordshavre, 2, Brak, 3, Hvede, 4 Roer, 5, Byg, 6, Havre, 7, Kløver og 8, Græs. To smaa Marker, Askul og Ørhavne dreves for sig.

1888 udviser det daarligste Kornudbytte i alle 30 Aar, nemlig gjenn. 2037 Kilo pr. Hektar. Men Vinteren

Af efterfølgende Tabel fremgaar, hvorledes Arealet gennemsnitlig har været benyttet i hver tiaarige Periode. Arealangivelserne er i Hektar.

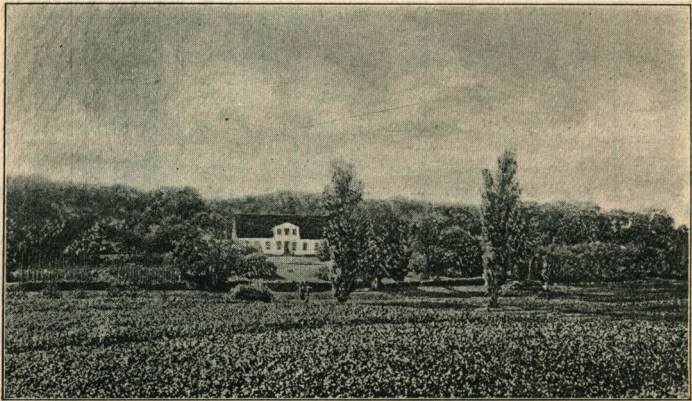
1. Mai til 1. Mai	Korn	Kløver og Græs	Kar-toffer	Roer	Græs og Rofrø	Raps	Stakke-plads	Brak	Skov	Upro-duktivt	Ialt Hektar
1874—84.....	89,17	75,53	0,50	0,84	"	0,86	0,65	22,26	"	5,28	195,09
1884—94.....	89,62	71,82	0,50	2,10	0,90	"	1	24,31	"	5,28	195,53
1894—1904.....	95,09	62,09	0,50	7,76	3,67	"	1	25,78	2,35	5,39	203,63

Efterfølgende Tabel viser det gennemsnitlige Kornudbytte. (Afkortelser: H. ∅: Hektar, D. C. ∅: Dobbelt Centner, K. pr. H. ∅: Kilo pr. Hektar).

1. Mai til 1. Mai	Vintersæd			Byg			Havre			Ærter, Bønner, Vikker			Ialt		
	H.	D. C.	K. pr. H.	H.	D. C.	K. pr. H.	H.	D. C.	K. pr. H.	H.	D. C.	K. pr. H.	H.	D. C.	K. pr. H.
1874—84.....	22,92	691	3153	23,04	506	2202	42	987	2351	1,21	19	1567	89,17	2203	2471
1884—94.....	23,99	848	3532	22,44	515	2297	43,19	1020	2361	"	"	"	89,62	2383	2659
1894—1904...	23	784	3406	31,41	849	2703	40,42	1003	2483	0,25	6	2400	95,08	2642	2777
Gjennemsn. i 30 Aar	23,3	774	3322	25,63	623	2431	41,87	1003	2495	0,73	12	1644	91,29	2409	2639

var ogsaa dengang meget streng og seen, og Foraarsarbeidet kunde først begynde den 30te April. Det bedste Kornudbytte havdes i 1882, nemlig gjenn. 3133 Kilo pr. Hektar.

Som det vil sees af Tabellen, er Arealet med Korn og Frø steget betydeligt fra 1873—83 til 1894—1903 paa Bekostning af Græs- og Roarealet, men dette er

Ullemose 1909 set fra Landevejen.

kun en Fortsættelse af den Bevægelse, som har fundet Sted siden 1815. Fra 1815 til 1847 var over Halvdelen, fra 1847 til 1893 var omtrent Halvdelen, og fra 1893 til 1912 var under Halvdelen af Arealet med Brak, Græs og Roer, og denne Bevægelse fortsættes endnu i samme Retning.

Det var en Troessætning i gamle Dage, at Jorden maatte ligge i længere Tid i Græs for at hvile og samle Kraft, og at den vilde blive udpiint, hvis over Halvdelen dyrkedes med Korn, og der var dengang

noget berettiget i denne Opfattelse. Men nu er man ikke bange for, at drive en mere udvidet Kornavl paa god Jord, hvor den er kommen i Kultur ved god Behandling, ved Draining, Mergling, Anvendelse af god Staldgødning, rigelig Kunstgødning, o. s. v., og der kan endda opnaaes et betydeligt større Kornudbytte pr. Hektar end før.

Da der var gaaet ca. 80 Aar, siden der var merglet første Gang, trængte Jorden haardt til Kalk, og den største Deel af Arealet blev derfor merglet igjen. Merglingen gav ogsaa anden Gang et udmærket Resultat, men da den blev udført i de sidste 10 Aar, kunde den ikke vise sin Virkning paa hele Arealet, før i de allersidste Aar Thomas Jessen drev Gaarden.

Benyttelsen af Kunstgødning i større Mængde blev ikke almindelig før omkring ved Aarhundredskiftet. Dette var ogsaa Tilfældet paa Maibølgaard. Før den Tid blev der kun anvendt Kunstgødning for en mindre Sum aarligt, men i de sidste fem Aar blev der kjøbt for gjenn. M. 2700 aarligt.

Det var derfor først i de sidste Aar før 1904, at alle Betingelser var til Stede, for at Jorden kunde give større og mere sikre Kornafgrøder.

For Sammenligningens Skyld anføres her ligesom i Hefte I Kapiteltaxterne i de 30 Aar 1871—1900 efter Danmarks Statistik. Tøndemaal og Vægt er som i Hefte I.

Naar man sammenholder efterfølgende Tabel med de to tilsvarende Tabeller i Hefte I, saa vil man bemærke, at Korn- og Flæskepriser i Danmark stige jævnt fra Tiaaret 1821—30 til Tiaaret 1871—80 incl. men derpaa falde stærkt i de sidste 20 Aar af Aarhundredet.

Aar	Rug Kr.	Byg Kr.	Havre Kr.	Hvede Kr.	Smør Kr.	Flæsk Kr.
1871—80.....	14,36	13,12	8,35	19,13	0,84	0,52
1881—90.....	11,19	10,67	7,36	13,92	0,92	0,51
1891—1900....	10,09	9,80	6,96	11,64	0,97	0,46

Smørpriserne stige samtidig med Kornpriserne men vedbliver dermed i de 20 Aar 1881—1900.

Forholdene i de 30 Aar 1871—1900 var dog ikke ganske de samme paa Als som i Danmark. Den tyske Korntold gjorde sin Indflydelse gjældende, saa at Kornpriserne var noget høiere.

De efter Maibølgaards Regnskaber opnaaede gennemsnitlige Kornpriser var omtrent følgende:

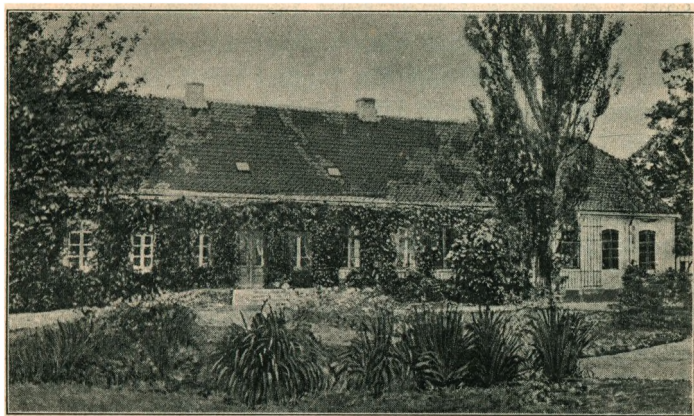
Fra 1. Mai til 1. Mai		200 & Hvede Mark	200 & Byg Mark	150 & Havre Mark
6 Aar	1874—80	20,7	15,6	10,8
10 "	1880—90	16,5	14	10
10 "	1890—1900	15,7	13,9	10,3
4 "	1900—04	14,3	14,1	9,9

De høieste Priser opnaaedes i Aaret 1ste Mai 1876 til 1ste Maj 1877, nemlig M. 24,4 for Hvede, M. 17,5 for Byg og M. 13 for Havre. De laveste Priser var i Aaret 1ste Mai 1894 til 1ste Mai 1895, nemlig M. 13 for Hvede, M. 13 for Byg og M. 8,50 for Havre. I Vinteren 1895—96 var Havren en Tid lang nede paa M. 7,50.

Som det vil sees, faldt Kornpriserne paa Als ligesom i Danmark, — og da særligt Hvedepriserne —, fra

Halvfjerserne (og Begyndelsen af Fiirserne) indtil 1904. I 1904 kom der en ny Korntold, som bevirkede at Priserne steg.

Kreaturbesætningen bestod af 80 à 90 Malkekøer foruden Ungkvæg, deels af den gamle alsiske Stamme, deels af indkjøbte Køer fra Nordslesvig, nærmest Øster-Lindet. Køerne var gennemgaaende af en smuk Krop-

Skovlottegaard 1910 set fra Haven.

bygning, brede og dybe og med en gennemsnitlig Vægt af ca. 1000 ø . Malkeudbyttet var i de første Aar 4,500 à 5000 ø og steg til 6000 à 6,500 ø i de sidste Aar. Der blev af Kraftfoder opfodret paa hele Besætningen omkring ved 120,000 ø aarligt. I de første 20 Aar var omtrent $\frac{1}{3}$ Deel af Kraftfoderet Hvedeklid, Palmekager, Rapskager, etc., Resten var Blandings-sæd. Der fodredes dengang rigeligt med Hø men kun lidt med Roer. I de sidste 10 Aar, efterat Sædsnittet var forandret, opfodredes Roer af 7 à 8 Hektar men

kun lidt Hø. Krafftoderet bestod af æggehvideholdige Oliekager, som Jordnød-, Bomuldsfrø-, Solsikkekager, etc.

I de første 6 Aar, 1874—80, var Smørprisen gjennemsnitlig M. 1,26 pr. \mathcal{R} . De høieste Priser var i 1875—76 og i 1876—77, da Prisen var M. 1,37 pr. \mathcal{R} gjenn. Derefter faldt Prisen, og indtil Mælken solgtes først i Halvfemserne, var Prisen gjenn. ca. 1,05 pr. \mathcal{R} .

Svineproduktionen var i de første 20 Aar omtrent som i de sidste Aar af hans Faders Tid, nemlig paa ca. 12,000 \mathcal{R} levende Vægt gjenn. aarligt. Efter Gaardens Kjøb i 1893 blev der bygget nye Stalde, og Produktionen steg nu til 50 à 60,000 \mathcal{R} aarligt. Der blev i den Tid opfodret omkring ved 230,000 \mathcal{R} Krafftoder gjenn. aarligt.

Svinepriserne var i 1874—80 M. 37 à 38, i 1880—90 M. 35—36, i 1890—1900 36 à 37 og i 1900—04 M. 31 à 32 pr. 100 \mathcal{R} . I de tre Perioder i de første 26 Aar var der altsaa ikke stor Forskjel paa Prisen, men der kunde dog være store Svingninger fra det ene Aar til det andet. Saaledes var Prisen i 1879—80 M. 32,7, i 1880—81 M. 41,7, i 1896—97 M. 32,8 og i 1897—98 M. 43 pr. 100 \mathcal{R} gjenn.

Priserne paa Heste, Køer og Sviin ved de forskellige Taxationer var følgende:

	Heste		Køer og Kvler		Gl. Søer og Orner		Hele Sum for levende og dødt Inventar Kr.
	Tal	Pris pr. St. Kr.	Tal	Pris pr. St. Kr.	Tal	Pris pr. St. Kr.	
24de Octbr. 1815	6	64	68	53	6	19	8,384
1ste Mai 1874	15	334	90	144	2	90	26,856
1ste April 1904	18	404	86	222	23	89	53,371

I 1815 blev der foruden de 6 Mergelheste afleveret 2 Kjøreheste til en Priis af tilsammen 304 Kr.

Da Kornpriserne faldt i Halvfemserne, udvidedes Frøavlens, særligt af Engsvingel, og der dyrkedes Græs- og Rofrø i de to Aar 1895 og 1896 paa et Areal af 15 à 16 Hektar aarligt. Forsøget mislykkedes imidlertid, dels paa Grund af de lave Frøpriser, f. Eks. 15 à 20 Pf. pr. \varnothing Engsvingel, dels fordi der blev anvendt for lidt Kunstgjødning, saa Avlen blev for lille.

Bygningerne paa Maibølgaard var ikke mere tidsvarende, og der foretoges derfor efter Kjøbet i 1893 mange Ombygninger og Forandringer. Den gamle Svinestald blev nedrevet og nye Svinestalde indrettet i Hestestalden og Laden. En Hestestald blev bygget i Laden, hvor der tillige indrettedes to Kornlofter og opsattes en Kværn. Kostalden, Vognporten og Stuehuset ombyggedes, og der blev bygget en ny Bræddelade, et Maskinhuus og to Rohuse. Møddingsstedet blev flyttet fra Gaardspladsen og istedetfor blev der anlagt en stor Plaine.

Mange forskellige Landbrugsmaskiner kom i Brug, saaledes Høstmaskiner, Damptærskværk, forskellige Slags Saamaskiner, Halmpresse, o. s. v. I Meieriet havdes først Bøtter om Vinteren og Afkøling i rindende Vand om Sommeren. Senere anskaffedes Centrifuge til Hestekraft og tilsidst solgtes Melken til et Meieri.

Driftsudgifterne blev efterhaanden høiere, og Lønnen for almindelige Karle steg til 250 à 300 Kr., for Piger til 200 à 300 Kr. aarligt.

Af de mange Folk, der i Tidens Løb har været paa Maibølgaard, skal her fremhæves to.

Werner Rasch har tjent paa Maibølgaard i 55 Aar

under tre Slægtled af Familien Jessen. Der blev betroet ham Stillinger som Ladefoged, Fodermester, o. A., og han udførte sit Arbeide med Dygtighed og Retskaffenhed. Han døde paa Maibølgaard 1897 i en Alder af 81 Aar.

Mari' Holdan (Marie Andersen) boede i 60 Aar paa Holdan, et lille Kaadnersted lige ved Maibølgaard. I disse mange Aar kom hun dagligt paa Gaarden, ogsaa paa sine gamle Dage. Hun følte sig paa det Nøieste knyttet til de 4 Slægtled af Familien Jessen, som hun havde kjendt. Hun døde 1908, 93 Aar gammel, i Mintebjerg, hvor hendes Mand havde kjøbt en Gaard. Hun havde aldrig kjørt paa en Jernbane eller seilet med et Dampskib.

Thomas Jessens Stilling var vanskelig, da han var dansk Undersaat, og han følte dette mere, jo ældre han blev, især efter at han havde kjøbt Gaarden 1893. Han ønskede derfor at komme bort fra de trykkende politiske Forhold og købte Gaarden Ullemose ved Svendborg i 1901. Foreløbig blev han dog endnu nogle Aar paa Maibølgaard, medens hans ældste Søn bestyrede Ullemose, indtil han den 1ste April 1904 overdrog Forpagtningen af Maibølgaard til denne og selv med sin Familie flyttede til Ullemose.

Ullemose, som har et Jordtilliggende af ca. 179 danske Tønder Land, var ved Overtagelsen forsømt i enhver Henseende og kostede derfor meget Arbeide og en stor Kapital at faa i Orden igjen. Jorden blev brakket og rensat og det meste af Arealet drainet. Der blev indrettet Svinestalde, bygget Ailekumme, Dagleierhuus, Rohuus, o. A.

Den 1ste April 1909 overdrog Thomas Jessen Ullemose i Forpagtning til sin Søn Knud og flyttede med sin Familie til Gjentofte. De fem Aar, som de tilbragte

paa det smukke Ullemose, gik hurtigt, og de befandt sig i det Hele taget vel paa Fyen.

I Marts 1910 købte han Skovbøllegaard ved Nakskov til sin Søn Nicolai. Skovbøllegaard har et Jordtilliggende af 184^{1/2} danske Tønder Land. Det er udmærkede Jorde, som ved Sukkerroedriften er bragt i høi Kultur. Man kan maaske nok sige, at Jordene i Laalands Nørreherred høre til de bedste i Danmark.

Siden 1909 har Thomas og Anna Jessen boet i Gjentofte, i de senere Aar dog ogsaa paa Peberbjerg om Sommeren. Han har aldrig følt sig rigtig hjemme i Gjentofte. Overgangen fra Virksomhed paa Landet til Uvirksomhed i Byen var for stor. Alderen begynder nu ogsaa at gjøre sin Indflydelse gjældende hos dem begge. Men de kunne sige, som Mari' Holdan sagde, : „Saa takke vi Gud for den Tid vi har havt“.

SLÆGTEN J

1. Thomas Jessen, f. 1699, † 17

2. Thomas, f. 1737. 3. Anna Sophie, f. 1738, ~ Clausen. 4. Nicolai,

6. Thomas, f. 1777, † 1855, ~ Magdalene Andersen. 7. Dorothea, f. (5)

12. Hedwig, f. 1812, ~ Bertelsen (1 Barn). 13. Nicolai, f. 1813, † 1886, ~ E. West.

14. Jørgen f. 1815.

15. Magdalene, f. 1818, † 1899, ~ C. Carlsen (7 Børn).

16. Thomas, f. 1818, † 1836.

17. Hans Hinrich, f. 1820, † 1903, ~ S. Schwensen.

22. Thomas, f. 1841, † 1901, ~ Marie. 23. Ellsabeth, f. 1843, ~ Ilsberg. 24. Julie, f. 1845, † 1881. 25. Gustav Adolf, f. 1847, † 1851.

26. Thomas. 27. Hans Hinrich.

28. Thomas, f. 1848, ~ A. Knudsen.

29. Sophie, f. 1850.

30. Magdalene, f. 1852, ~ H. Fangel.

31. Margrethe, f. 1854, ~ H. Witzke (5 Børn). 32. Hans Hinrich, f. 1858, † 1915, ~ M. Wuiff.

33. Thomas, f. 1851, † 1861.

43. Nicolai, f. 1869, † 1902. 44. Carl, f. 1872. 45. Julie, f. 1875, † 1905. (6 Børn). 46. Emma, f. 1880. (2 Børn). 47. Henry, f. 1883.

48. Hans Henrik, f. 1877, ~ E. Christesen. 49. Marie, f. 1878.

50. Knud, f. 1880, ~ E. Hansen.

51. Justus, f. 1881, † 1901.

52. Nicolai, f. 1883, ~ M. Alsing.

53. Harald, f. 1885, † 1914, forl. m. Kirsten Wled.

54. Sophie, f. 1887, ~ 1. N. Jensen, 2. F. Mathiesen (1 Barn).

55. Hans Henrik, f. 1885, ~ A. Rasmussen.

56. Sophie, f. 1907. 57. Thomas, f. 1909. 58. Hans Henrik, f. 1910. 59. Else, f. 1912.

60. Thomas, f. 1910.

61. Ulla, f. 1912.

62. Ella, f. 1911.

63. Thomas, f. 1912.

1699, † 1755, ~ Catharina Margrethe.

en. 4. Nicolai, f. 1749, † 1826, ~ Agnes Witzke. 5. Catharina, ~ Ingwersen.

7. Dorothea, f. 1778, ~ Ahlmann (5 Børn). 8. Hans Hinrich.

9. Nicolai, † 1826.

10. Catharine, ~ Henrici (5 Børn).

11. Hedwig, ~ Hess (5 Børn).

18. Christlan, f. 1823, † 1899, ~ C. Kauffmann.

19. Alexander, f. 1824, † 1886, ~ H. Gandil.

20. Catharine, f. 1829, † 1912, ~ A. Jensen (2 Børn).

21. Nicolai og 4 Søstre.

33. Thomas, f. 1851, † 1868.

34. Magdalene, f. 1853, ~ H. Dall (2 Børn).

35. Catharine, f. 1854, ~ C. Rudolph.

36. Dorothea, f. 1856, ~ H. Madsen (2 Børn).

37. Marie, f. 1857, ~ C. Fobian (9 Børn).

38. Sophie, f. 1861, ~ C. Jørgensen (6 Børn).

39. Augusta, f. 1857, † 1889.

40. Sophie, f. 1859.

41. Anna, f. 1861, † 1863.

42. Louis, f. 1865, † 1866.